

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ในจังหวัดสตูล

Participation of People in the Activities of Village Reading
Centers in Changwat Satun.

ณรงค์ ทองใบ

Narong Thongbai

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education
Prince of Songkla University

2537

เลขที่ 21003.9015 248 2537
Bib Key 13580

3.2

ด้านร่วมคิด ($\bar{X}=3.16$) ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ($\bar{X}=3.06$) ด้านร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.95$) ด้านร่วมติดตามประเมินผล ($\bar{X}=2.70$)

2. ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมพบว่า

2.1 เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจสูงกว่าผู้มีอายุระหว่าง 15-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ และกลุ่มอายุอื่นไม่พบความแตกต่าง

2.3 ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนา มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้านสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ผู้ที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านการมีส่วนร่วมคิดและด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการสูงกว่าผู้ที่มีระดับความรู้ทั่วไปในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน น้อย-ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.5 ผู้ที่มีระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นและระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน

3. ในแง่ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชนร้อยละ 5.58 เห็นว่าเป็น อาชีพ ร้อยละ 12.62 เห็นว่าเป็น การเป็นผู้นำท้องถิ่น และร้อยละ 5.30 เห็นว่าเป็น การได้รับการยอมรับนับถือ ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น ประชาชนแสดงความคิดเห็นว่า ไม่มีเวลาเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 18.68 และเจ้าหน้าที่ขาดการประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 7.32 ซึ่งมีผลน้อยมากจัดว่าไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้คือ ผู้รับผิดชอบในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ควรหาแนวทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้หญิงและผู้มีอายุระหว่าง 15-30 ปี นอกจากนี้ควรเผยแพร่

ความรู้เกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและสนับสนุน
ส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน หรือเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ซึ่ง
จะมีผลให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านด้วย

Thesis Title Participation of People in the Activities of
 Village Reading Centers in Changwat Satun
Author Mr. Narong Thongbai
Major Program Community Development Education
Academic Year 1994

Abstract

This study is intended (1) to measure the people's level of participation in the activities of village reading centers. The participation is considered in 4 aspects; initiation of ideas, decision-making, project performance, and follow-up and evaluation. (2) to compare the significant differences of these 4 aspects of participation in terms of sex, age group, income, educational attainment, length of residence, acquaintance with Non-formal Education Center officials, memberships of development or dynamic groups, and level of general knowledge of the village reading centers, and (3) to gather problems, issues and suggestions pertaining to the enhancement of the people's participation in the activities of the village reading centers. The research instrument is a questionnaire consisting of 4 parts. Part I is a checklist on the respondent's background information. Part II is the measurement test on the respondent's general knowledge of the activities of the reading centers. Part III is a set of Likert-scale questions of measure the respondent's level of participation in the activities of the village reading centers, and Part IV is a questionnaire aimed at eliciting the respondent's opinions on the

activities of the reading centers. The sampling population comprises 396 household heads or representatives residing in the villages in Satun, where the reading centers are situated. In analyzing the data, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's method for post-hoc multiple comparison are used.

The research findings are as follows:

1. In all 4 aspects, the level of participation in the activities of the village reading centers is moderate. The arithmetic mean for each aspect of participation is given, in descending order, as follows: $\bar{X}=3.16$ for initiation of ideas, $\bar{X}=3.06$ for project engagement, $\bar{X}=2.95$ for decision-making, and $\bar{X}=2.70$ for follow-up and evaluation.

2. With respect to the level of participation and variables affecting the participation, it is found that:

2.1 males' participation in decision-making is ranked higher than that of their female counterparts. The significant difference is at 0.05.

2.2 the participation in decision-making by the respondents aged 31-45 is ranked higher than that of the respondents aged 15-30. The significant difference is at 0.05. No significant differences are found in other age groups, nor in other aspects of participation.

2.3 the participation in all 4 aspects by the members or ex-members of development groups is ranked higher than that of non-members of development groups. The significant difference is at 0.01.

2.4 the participation in the initiation of ideas and in project performance by the respondents with a high

level of general knowledge of the village reading centers is ranked higher than that of those with a low or moderate level of general knowledge of the village reading centers. The significant difference is at 0.05. In other aspects of participation, there are no significant differences.

2.5 the respondents' differences in educational attainment, income, length of residence, and level of acquaintance with Non-formal Education Center officials constitute no significant differences toward their participation in the activities of the village reading centers.

3. With respect to the factors affecting the participation in the activities of the village reading centers, 8.58% of the respondents claim that the factor is occupation while 12.62% and 5.30% of the respondents claim that community leadership and community recognition are the relevant factors, respectively. Besides, the people's inability to afford the time, constituting 18.68%, and the officials' lack of public relations, constituting 7.32%, are claimed to lower the level of the people's participation in the activities of the village reading centers. However, all the above percentage is so low that it can be considered as non-significant to the participation in the activities of the village reading centers.

It has been suggested in this study that those who are in charge of the activities of the village reading centers should encourage the people, especially women and people aged 15-30 to participate more in these activities. Moreover, the

dissemination of information and knowledge to the village reading centers as well as the encouragement of the people to form their own community organizations or various forms of public groups will help contribute greatly to the participation in the activities of the village reading centers.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค้วน ขาวหนู ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวีรานนท์ กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ทวี ทิมช้ำ และ ดร.มารุต คำชะอม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจทานแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์จิต รักชาติ อาจารย์อุดม ยินเจริญ อาจารย์สมบัติ บุญรัตน์ อาจารย์สมจิต หลุมเฟ็ด และอาจารย์สกุลชัย มิตรเปรี๊ญ ในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแก้ไขแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณหัวหน้าศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนและคณะครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในทุกอำเภอ ของจังหวัดสตูล ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนรุ่นที่ 7 ที่ได้ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณอาจารย์สุนทร สุกฤษณะ ที่ได้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุรินทร์ คุณแม่หยา ทองใบ ขอขอบคุณ คุณเฟีระพรรณ ทองใบ ที่ได้ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมืออีกมาก ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ณรงค์ ทองใบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(10)
สารบัญ.....	(11)
รายการตาราง.....	(13)
รายการภาพประกอบ.....	(15)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	1
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
วัตถุประสงค์.....	38
สมมติฐาน.....	38
ความสำคัญและประโยชน์.....	39
ขอบเขตของการวิจัย.....	40
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	43
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	43
2 วิธีการวิจัย.....	46
กลุ่มตัวอย่าง.....	46
แบบแผนการวิจัย.....	48
เครื่องมือในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	60
	(11)

บทที่	หน้า
3 ผลการวิจัย.....	65
ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	93
การอภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก 1	121
ภาคผนวก 2.....	123
ภาคผนวก 3.....	124
ภาคผนวก 4.....	128
ภาคผนวก 5.....	138
ประวัติผู้เขียน.....	141

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตาม อำเภอ.....	48
2	ระบบข้อมูลการวิจัย.....	49
3	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การนับสมาชิกกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ ศูนย์ฯ และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่าน.....	67
5	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของที่อ่านเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยรวม.....	73
6	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของที่อ่านฯ รายข้อ.....	74
7	ค่าการทดสอบทีเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของ การมีส่วนร่วมตามตัวแปรเพศ.....	78
8	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของ การมีส่วนร่วมตามตัวแปรอายุ.....	79
9	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจเป็นรายคู่ โดยวิธีเซฟเฟ.....	80
10	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรระดับการศึกษา.....	81
11	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรรายได้.....	82

12	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรระดับความยาวนานในการอาศัย อยู่ในท้องถิ่น.....	83
13	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือ กลุ่มพลังต่าง ๆ	84
14	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.....	85
15	ค่าการทดสอบเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของระดับการมีส่วนร่วมตามตัวแปรระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่ อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	87
16	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง.....	123
17	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	124
18	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเพื่อวัด ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	125
19	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	126

รายการภาพประกอบ

แผนภูมิ		หน้า
1	แนวความคิดเชิงทฤษฎีเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	36
2	กรอบแนวความคิดในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	37

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสถานที่ให้บริการความรู้แก่ประชาชน ด้านการอ่าน เกิดขึ้นจากการจัดสร้างและดำเนินงานโดยประชาชนภายในหมู่บ้าน รัฐบาลสนับสนุนด้านเอกสาร สิ่งพิมพ์ และงบประมาณค่าหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับต่อ ที่อ่าน 1 แห่ง ตามแนวนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้ประชาชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมให้เกิดความรักและหวงแหน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านกิจกรรม ที่ต่อเนื่อง แต่จากสถิติการรายงานประจำปีงบประมาณในแต่ละปีพบว่า มีที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องยุบ ย้าย หรือต้องปรับปรุง รวมทั้งในจังหวัดสุลูล ซึ่งมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 199 แห่ง ต้องปรับปรุงแก้ไข ยุบและ ย้ายถึงร้อยละ 21.11 ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการและร่วม ติดตามประเมินผลว่าอยู่ในระดับใด และต้องการเปรียบเทียบระดับของการมีส่วนร่วม ของประชาชนทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความชว นานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับ ความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ รวมทั้งประมวล สรุป ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการที่จะเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว ไปปรับปรุงและพัฒนางานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประชาชน จะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทำให้คุณภาพของชีวิต ครอบครัวยุคและสังคมมีมาตรฐานสูงขึ้น

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2522 แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในช่วงทศวรรษแรกใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เป็นบรรทัดฐาน ให้ความสำคัญต่อการกระจายความเป็นธรรมทางการศึกษาให้แก่ประชาชน เพราะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ คนที่อยู่ในเมืองจะได้รับโอกาสมากกว่าคนที่อยู่ในชนบท คนยากจนจะเป็นผู้ขาดโอกาสหรือได้รับโอกาสน้อยจากการบริการของรัฐในทุก ๆ ส่วน ซึ่งไม่เพียงแต่การศึกษาเท่านั้น ในทางสังคมและเศรษฐกิจก็มีแนวโน้มในเรื่องของความเหลื่อมล้ำของโอกาสเช่นกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนมียุทธศาสตร์ที่สำคัญที่จะกระจายบริการทางการศึกษาออกไปให้เสมอภาคยิ่งขึ้น โดยมุ่งจะให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีโอกาสได้รับข่าวสารได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ แก้ปัญหาของตนเองและสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น จึงได้จัดรูปแบบทางการศึกษาไว้ 3 ประการคือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534 : 1-2)

- 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการให้ความรู้ขั้นพื้นฐานที่มีความหมายที่มากไปกว่าการอ่าน เขียน คิดเลขได้ สำหรับการดำรงชีวิตที่ดี เป็นผลเมืองสามารถประกอบอาชีพได้ เป็นการศึกษาที่ทดแทนให้แก่ผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือ
- 2) การศึกษาเพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการให้บริการที่ส่งเสริมความสามารถของบุคคลให้เพิ่มยิ่งขึ้น โดยจัดบริการข่าวสารข้อมูลให้อย่างต่อเนื่องให้สามารถศึกษได้ด้วยตนเอง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน จัดกลุ่มศึกษา จัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พิพิธภัณฑ์ประจำที่และเคลื่อนที่และรายการวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
- 3) การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มความรู้ที่ดียิ่งขึ้นกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งทักษะการประกอบอาชีพ เน้นหนักการฝึกทักษะวิชาชีพต่าง ๆ ในกลุ่มอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และเกษตรกรรม โดยให้บริการในรูปของกลุ่มสนใจวิชาชีพและการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ

ดังนั้นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคณาภพของครูในชนบท อันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ทั้งนี้ เพราะปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียนใช้ปรัชญาเดียวกันกับการพัฒนาชุมชน คือ การให้การศึกษเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง สังคม และชุมชนของตนเอง ผนวกกับการศึกษานอกโรงเรียนเน้นหลักของการศึกษาตลอดชีวิต คือให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพื่อแสวงหาข้อมูลในการดำรงชีวิตในสังคม มีทักษะการทำงานการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น (ทองอยู่ แก้วไทรชะ, 2525 : 142)

การได้รับความรู้ด้านข่าวสารข้อมูล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในชนบท เพราะข่าวสารข้อมูลทำให้ประชาชนมีความรู้มีความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ รอบข้างได้เป็นอย่างดี ช่วยให้เกิดความตระหนักในความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิต เข้าใจและยอมรับเพื่อนร่วมชาติที่อาศัยอยู่นอกชุมชน สังคมของตน สามารถเรียนรู้บทบาทและแนวการดำเนินชีวิตใหม่ ๆ (โกวิท วรพิพัฒน์, 2527 : 42)

การให้การบริการข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์เป็นรูปแบบหนึ่งที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการ โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบก็คือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งบริการกระจายข่าวสารข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ และเพื่อเสริมการอ่านป้องกันการค้าหนังสือเพิ่มพูนความรู้กับประชาชนในชนบท ปัจจุบันกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้มีการจัดตั้งทั่วประเทศ 38,662 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 : 52) ซึ่งเป็นผลงานที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งร่วมกับรัฐบาล โดยประชาชนจะต้องรับผิดชอบการก่อสร้างอาคารและอุปกรณ์ที่จำเป็น รัฐบาลจะสนับสนุนการจัดซื้อหนังสือพิมพ์และส่งเอกสาร

จากปริมาณที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าพิจารณาในด้านคุณภาพแล้ว ก็จะพบว่าที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่คั้นั้น มีจำนวนน้อยมากและที่จะต้องยุบหรือย้ายอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง ดังเช่นในปี 2524 กองแผนงานและวิจัยได้ประเมินผลโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั่วประเทศ จำนวน 7,200 แห่ง ผลการวิจัยปรากฏว่า มีที่อ่านหนังสือที่คมีเพียง 598 แห่ง หรือร้อยละ 8.47 และที่

ต้องยุบหรือย้ายสถานที่ตั้งมีถึง 1,085 แห่ง หรือร้อยละ 14.36 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 : 189-190)

ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การใช้งบประมาณแผ่นดินเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไปเป็นจำนวนมากพอสมควร ที่เกิดการสูญเปล่าและใช้ไม่คุ้มค่า และถ้าศึกษาถึงสาเหตุที่แท้จริงแล้ว จะพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมน้อยและมิได้เกิดจากความต้องการ ทำให้มองไม่เห็นประโยชน์ ความรับผิดชอบและความห่วงแหนจะไม่เกิด สิ่งที่เราสร้างไปในที่สุดก็ต้องยุบ ย้าย หรืออยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (เก็บ ศรีสง่า, 2528 : 3) อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประชาชนส่วนหนึ่งจะมีลักษณะดังกล่าว แต่ก็ยังมีคณะกรรมการที่อ่านหนังสือและประชาชนอยู่อีกจำนวนมากที่ได้ให้ความสนใจในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอตลอดมา โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือที่ดี ดังเช่น ผลการวิจัยของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ตั้งแต่ปี 2522-2525 ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ คณะกรรมการจะให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่สนับสนุนประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงตกแต่งเป็นอย่างดี และมีผู้มาใช้บริการเฉลี่ยวันละ 20-25 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 : 17-85) จากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับผิดชอบตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จะทำให้เกิดความรู้สึกห่วงแหนและเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีความสำคัญต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

จังหวัดสุโขทัยดำเนินการกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นมา จากสรุปรายงานของฝ่ายแผนงานและโครงการศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2535 มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านใน 34 ตำบลของ 5 อำเภอกับอีก 1 กิ่งอำเภอ รวมทั้งสิ้น 199 แห่ง จากการสัมภาษณ์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชนและผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านพบว่า ประชาชนให้ความสนใจในการที่จะมาร่วมประชุม เลือกคณะกรรมการร่วมแรงร่วมใจกันสร้างที่อ่าน ตลอดจนการปรับปรุงดูแลรักษาน้อยมากหรือถ้าจะเข้ามามีส่วนร่วมก็เพียงช่วงแรก ๆ หรือช่วงที่จะมีการจัดการประกวด หลังจากนั้นจะไม่ค่อยได้รับ

ความสนใจเท่าที่ควร และจากสรุปรายงานของฝ่ายแผนงานและโครงการของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสศลประจำปีงบประมาณ 2535 ปรากฏว่า มีที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้านที่อยู่ในขั้นต้องปรับปรุงและแก้ไข จำนวน 42 ที่ คิดเป็นร้อยละ

21.11

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้านของจังหวัดสศล เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการศึกษา ครั้งนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้แยกศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.1 ความหมายของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

วิจิต วิจิต ธรรมชาติ (2531 : 9) ได้ให้ความหมายของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านไว้ว่า หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้เป็นทั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนี้ประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาหา สถานที่ตั้ง จัดสร้างหรือจัดอาคารและจัดตั้งคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ โดยกรม การศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนจ่ายเงินค่าหนังสือพิมพ์วันละสองฉบับต่อ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านหนึ่งแห่ง

จินดา นูเร (2531 : 12) ได้กล่าวว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันจัดสร้างขึ้น โดยจัดให้มีที่นั่งอ่านหนังสือ คู่หนึ่ง และจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการเอง เดิมใช้ชื่อว่า ที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สนับสนุนการจ่ายเงินค่าหนังสือพิมพ์ให้

วันละ 2 ฉบับ ต่อ 1 แห่ง นอกจากนั้นหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐและเอกชนจะส่งเอกสาร
สิ่งพิมพ์ไปช่วยสนับสนุนด้วย

๗๖๑ เสนาะ บุญเทือง (2533 : 237) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน คือ สถานที่จัดเป็นเอกเทศตั้งอยู่ในชุมชนภายในเขตของหมู่บ้านมีป้าย
เขียนบอกไว้ชัดเจนว่า เป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น ๆ มีการดำเนินงานโดย
คณะกรรมการซึ่งได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5
คน และไม่เกิน 7 คน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุทฺธ (ม.ป.ป. : 4)
ได้ให้ความหมายไว้สั้น ๆ ว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสถานที่บริการทางการศึกษา
ในเขตท้องถิ่นชนบท

จากความหมายของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าว
มาแล้วสรุปได้ว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง สถานที่ที่ให้บริการความรู้แก่
ประชาชนด้านการอ่าน ที่เกิดขึ้นจากการจัดสร้างและดำเนินงานโดยประชาชนภายใน
หมู่บ้าน รัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนเอกสาร สิ่งพิมพ์และงบประมาณค่าหนังสือพิมพ์วันละ 2
ฉบับ ต่อที่อ่าน 1 แห่ง

1.2 ความจำเป็นในการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ในสังคมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หนังสือเป็นพื้นฐานในการสื่อความหมาย
การแสวงหาความรู้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนด้วย
กัน ระหว่างประชาชนกับสังคมตลอดทั้งรัฐบาลกับประชาชน ทั้งนี้เพราะการรู้หนังสือ
หรือการอ่านออกเขียนได้ เป็นพื้นฐานของการพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ประกอบกับในสภาวะการปัจจุบันความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร
และเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้ที่รู้หนังสืออ่านออกเขียนได้
ย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ (วิจิต ธรรมชาติ, 2531 :
1)

ในอนาคตจะเป็นยุคที่เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากข่าวสารข้อมูล
ซึ่งหมายถึงว่า วิถีชีวิตของคนเราจะต้องผูกพันหรือขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์จากข้อมูล
ข่าวสารที่เกิดรอบตัว และทุกแห่งในโลกมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพราะ

ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็วและทันสมัยจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต จึงเป็นความจำเป็นอย่างสูงสำหรับประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในเมืองหรือชนบทที่ห่างไกล จะช่วยให้เป็นคนทันสมัยทันคน ทันโลกและเป็นส่วนสำคัญที่จะเติมเต็มในชีวิตของแต่ละคนสมบูรณ์ขึ้น เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองของครอบครัวและสังคมให้เจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดสังคมการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เตรียมตนเองให้พร้อมที่จะรับและให้ความร่วมมือกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทุกรูปแบบ (นฤมล คັນธสุรเศรษฐ และทวีป อภิลักษณ์, 2533 : 415)

จากการศึกษาของ โทวิท วรพัฒน์ (2527 : 7) เรื่องความจำเป็นของการมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในการพัฒนาประชากร พบว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางการศึกษาตลอดชีวิตนั้นจะต้องมีการดำเนินงานเป็น 3 ลักษณะ โดยต่อเนื่องและสมดุลย์กันคือ การศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การจัดการบริการข่าวสารข้อมูล และการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องเฉพาะวิชาตามความจำเป็น การวิเคราะห์สถานการณ์ของการจัดการศึกษาออกโรงเรียนในปัจจุบันพบว่า การจัดการบริการด้านข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ในชนบทยังขาดแคลนมาก ทำให้เกิด "คอขวด" ในวงจรระบบการศึกษาและยังพบอีกว่า ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านซึ่งกรมการศึกษาออกโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านจัดดำเนินการมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2514 ปัจจุบันให้บริการใน 9,513 หมู่บ้านหรือร้อยละ 17 ของหมู่บ้านในประเทศ โดยประชาชนรับผิดชอบในการจัดหาอาคาร สถานที่ วัสดุที่จำเป็นและดูแลการดำเนินงานและรัฐให้งบประมาณสนับสนุนเป็นค่าหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับต่อแห่งนั้น เป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาวงจรของกระบวนการศึกษาที่เป็น "คอขวด" ได้เป็นอย่างดี

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสามประการคือ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านและป้องกันการลืมหืมหนังสือ และเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งตามแผนพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-

2534) ได้กำหนดเป้าหมายให้มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวนรวมไม่น้อยกว่า 53,700 แห่งทั่วประเทศ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2529 : 55)

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งของการบริการด้านข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนในชนบทโดยมุ่งเน้นให้ได้รับการข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว หรือผู้ที่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ตลอดจนผู้ที่ผ่านการศึกษามาโครงการบรรณรักษ์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติไปแล้วได้มีโอกาสอ่านหนังสือเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพราะนอกจากจะทำให้เป็นผู้ที่ทันต่อโลกทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังเป็นการป้องกันการลืมนิ่งสื่อและเป็นการปลูกฝังให้มึนนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

1.3 ความเป็นมาและหลักการของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมด้านบริการข่าวสารข้อมูล ของการศึกษานอกระบบที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นแห่งแรกของโลก จากแนวความคิดของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ซึ่งได้กล่าวไว้ในการเปิดประชุมสัมมนาของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนตอนหนึ่งที่มีความว่า "...ในการพัฒนาเรื่อง ไลฟ์ ลอง เอ็ดดูเคชัน (Life-Long Education : การศึกษาตลอดชีวิต)...ผมพยายามคิดว่ามันควรเป็นอย่างไร พยายามคุยและพยายามสร้างรูปแบบในทิศทางที่บ้านเมืองเราควรจะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทำอย่างไรคนในหมู่บ้านจึงจะรู้สึกได้ว่าไปที่ไหนก็ได้เรียน ก็ได้รับความรู้ ได้พัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา มันควรจะมีอะไรบ้างในหมู่บ้านทุก ๆ หมู่บ้าน มีโรงเรียน มีวัด และก็ควรจะมีอะไรอีกที่จะทำให้คนทุกคนได้เรียนรู้ตลอดเวลา"... (โกวิท วรพิพัฒน์, 2530 : 37)

โครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ได้ดำเนินเป็นครั้งแรก เมื่อปี พุทธศักราช 2514 โดยกองการศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา ซึ่งเรียกชื่อในขณะนั้นว่า "ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน" เริ่มทดลองที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520 : 5) ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน" เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2524 ทั้งนี้เพราะที่อ่านหนังสือดังกล่าวใน

ระยะต่อมามีได้มีเฉพาะหนังสือพิมพ์ แต่ยังมีสิ่งพิมพ์ประกอบอื่น ๆ ให้ประชาชนได้เลือกอ่านอีก เช่น หนังสือวารสารวิชาการและแผ่นปลิวของหน่วยงานทางราชการ เป็นต้น (กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน, 2533 : 238)

สุนทร โคตรบรรเทา (2524 : 70) ได้กล่าวถึงโครงการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านว่า เป็นงานที่สืบเนื่องมาจากโครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเพื่อให้ผู้ที่ออกไปจากโรงเรียนประถมศึกษา หรือหลักสูตรเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานแล้ว ได้มีหนังสืออ่านและไม่ลืมหนังสือ ได้มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งมีการทดลองครั้งแรกที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในปีพุทธศักราช 2514 โดยสนับสนุนให้ชาวบ้านจัดตั้งที่อ่านหนังสือขึ้นมาเอง อาจจะเลือกเอาสถานที่ใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสม มีคณะกรรมการดูแลซึ่งอาสาสมัครทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคและกรมการศึกษาออกโรงเรียนจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานและหลักการที่สำคัญคือ

1.3.1 หลักการที่จะลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสการได้รับข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่อยู่ในเมือง ซึ่งประมาณร้อยละ 80 มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษามีแหล่งที่จะให้ความและข่าวสารข้อมูลมากมายหลายรูปแบบ แต่ประชาชนที่อยู่ในชนบทประมาณร้อยละ 80 กลับมีขีดจำกัดความเป็นอยู่ ที่คือกว่าประชาชนในเมืองมาก (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8, 2518 : 5)

1.3.2 หลักการที่จะป้องกันการลืมหนังสือของประชาชนในชนบท จากข้อมูลผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา เมื่อปี 2513 พบว่า ผู้ที่เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 ไปแล้วถึงร้อยละ 33 กลับกลายเป็นผู้ลืมหนังสือเพราะขาดการฝึกอ่านและเขียนภายในระยะเวลาประมาณ 3 ปี ซึ่งย่อมหมายถึงความสูญเปล่าทางด้านงบประมาณในการลงทุนเพื่อการศึกษาไปถึงปีละประมาณ 6,000 ล้านบาท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520 : 2)

1.3.3 หลักการที่จะสนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นมาตามแนวปรัชญาคิดเป็นโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีข้อมูล 3 ด้าน ประกอบการคิดและตัดสินใจ คือ ข้อมูลทาง

ด้านวิชาการ ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลจากตนเอง จึงจำเป็นจะต้องมีแหล่งที่จะให้ข่าวสารข้อมูลใหม่ ๆ สำหรับค้นคว้าหาความรู้ (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8, 2518 : 10)

1.3.4 หลักการที่จะเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่าน เพื่อให้ประชาชนในชนบทมีนิสัยรักการอ่านเห็นประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน

1.3.5 หลักการที่จะให้เกิดความร่วมมือและเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและประชาชนต่อประชาชนด้วยกันเอง โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน เป็นที่สุด ทั้งนี้โดยเน้นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ให้ประชาชนพึ่งพาตนเองมากที่สุด ส่วนรัฐบาลจะสนับสนุนส่วนที่จำเป็น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการพัฒนาชุมชนที่ถูกต้องคือ การให้ทุกคนมีส่วนร่วม เพราะการจัดตั้งและการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านนั้น ประชาชนในหมู่บ้านจะต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมกันรักษา และใช้ประโยชน์โดยที่รัฐบาลจะให้หนังสือพิมพ์เป็นการสนับสนุนเท่านั้น (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8, 2518 : 10)

1.4 การดำเนินงาน

ในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจะร่วมกันสร้างโดยเลือกสถานที่ที่อยู่ในชุมชนและเป็นศูนย์กลางไป-มาสะดวก ตัวอาคารจะสร้างขึ้นด้วยกำลังกายและกำลังทรัพย์ของประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงหน่วยงานที่สนับสนุนด้านงบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์รายวัน ผลิตเอกสารความรู้ท้องถิ่น และรับบริจาคหนังสือหรือวารสารจากผู้ที่มีจิตกุศลคัดเลือกส่งไปให้ (เจริญผล สุวรรณโชติ, 2528 : 2-3) ประชาชนในหมู่บ้านจะต้องช่วยกันดูแลรักษา รักษาความสะอาด ซ่อมแซมทรัพย์สิน จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอกับผู้ที่มาใช้บริการ ดูแลหนังสือพิมพ์ให้อยู่ประจำในที่อ่านหนังสือและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รวมทั้งจัดหาหนังสือประเภทที่เหมาะสมกับท้องถิ่นเพิ่มเติม (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน, 2522 : 1-2)

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกแห่งจะมีคณะกรรมการที่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้าน ประมาณ 5-7 คน ประกอบด้วย

ประธานกรรมการ เลขานุการ และกรรมการ (วิจิต ธรรมชาติ, 2531 : 11)

คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ที่สำคัญคือ

- 1.4.1 พิจารณาคัดเลือกและโยกย้ายสถานที่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ของตนตามความเหมาะสม
- 1.4.2 พิจารณาคัดเลือกหนังสือพิมพ์รายวันสำหรับที่อ่านหนังสือในหมู่บ้าน
ของตน
- 1.4.3 สร้างและจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับที่อ่านหนังสือในหมู่บ้านของ
ตน ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นอย่างน้อย
- 1.4.4 รับผิดชอบให้มีการส่งหนังสือพิมพ์ถึงที่อ่านหนังสือตรงตามกำหนด
- 1.4.5 จัดดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมาอ่านหนังสือเป็นประจำ
- 1.4.6 พิจารณาการใช้จ่ายเงินที่ได้รับบริจาคให้เป็นประโยชน์ต่อที่อ่าน
หนังสือ
- 1.4.7 จัดให้มีการประชุมเพื่อหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนหา
ทางปรับปรุงที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละครั้ง
- 1.4.8 รายงานผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือของหมู่บ้านส่งอำเภอและ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทราบทุก ๆ เดือน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดสุคฤ, ม.ป.ป. : 17)

ในการดำเนินการควรเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านตามรูปแบบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด กล่าวคือต้องมีรูปแบบแน่นอน
ชาวบ้านเป็นผู้คิดเอง โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้บริการให้มากที่สุด
สถานที่ควรอยู่ในชุมชนมีเนื้อที่พอที่จะขยายต่อไปได้เป็นเอกเทศมีผนังถาวรขนาด
4x6 เมตร เป็นอย่างน้อย มีโต๊ะสำหรับอ่านหนังสือพิมพ์อย่างน้อย 1 ตัว มีเก้าอี้สำหรับ
นั่งอ่านหนังสือ ประมาณ 10 คน มีที่วางหนังสือพิมพ์ 1 ที่ มีกระดานหรือป้ายนิเทศ มี
ตู้หนังสือ 1 หลัง ต้องมีหนังสือเพิ่มทุกปี และมีป้ายชื่อที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ขนาด
พอเหมาะกับตัวอาคาร (พุทธชาติ ราชปรีชา, 2524 : 60-64) แต่ทั้งนี้ก็ต้องเป็นไป
ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2530
ความว่า

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2530"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่าน
หนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้
หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและป้องกันการลืมนหนังสือ
- 2) เพื่อให้มีศูนย์รวมหนังสือในหมู่บ้านที่จะให้ข่าวสารข้อมูลที่
เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการ
จัดและบริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- 4) เพื่อให้เป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมเสริมความรู้และ
ประสบการณ์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

ข้อ 5 สถานที่จัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อาจจะใช้ศาลาวัด
ศาลาประชาคม ศาลาร่วมใจ ที่มีอยู่เดิมในท้องถิ่นหรือก่อสร้างขึ้นใหม่ก็ได้ สำหรับ
ขนาดและวัสดุครุภัณฑ์ให้พิจารณาตามแนวทางที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กำหนดไว้

ข้อ 6 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจัดตั้งย้ายหรือ
ยุบเลิกที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อ 7 การย้ายหรือยุบที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะกระทำได้ด้วย
เหตุข้อหนึ่งข้อใด ดังนี้

- 1) ไม่มีผู้มาใช้บริการ
- 2) ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบ
- 3) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่น

4) อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม

5) เหตุอันที่ผู้มีอำนาจอนุมัติจัดตั้งเห็นควรย้ายหรือยุบเลิก

ข้อ 8 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกลาง
อาสาพัฒนาและป้องกันตนเองเป็นคณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
โดยให้มีผู้ทำหน้าที่เป็นประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ
คณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีระยะเวลาดำเนินงาน
ตามจังหวัดกำหนด

คณะกรรมการตามข้อนี้อาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือ
การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 9 คณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ดังนี้

- 1) เลือกสถานที่จัดตั้ง จัดสร้าง หาวีสดุ ครุภัณฑ์ ตามแนวทาง
ที่กรมการศึกษาออกโรงเรียนได้เสนอแนะไว้
- 2) พิจารณาเลือกหนังสือพิมพ์รายวัน หรือวารสารสำหรับที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน
- 3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือและใช้
บริการ
- 4) จัดหาหนังสือและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้บริการในที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน
- 5) จัดให้มีผู้รับผิดชอบดูแล บำรุงรักษาซ่อมแซมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านให้มีสภาพใช้งานได้ เป็นปัจจุบัน
- 6) จัดกิจกรรมเสริมความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์
ตามโอกาสอันควร
- 7) ประชุมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคเพื่อปรับปรุง
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- 8) ตรวจสอบให้มีการจัดส่งหนังสือพิมพ์หรือวารสารมายังที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน หนังสือพิมพ์หรือวารสารได้มีไว้บริการในที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านเป็นประจำครบถ้วน

9) ประสานงานกับสภาตำบล โรงเรียนประถมศึกษาและ
หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งในด้านการ
ปรับปรุงพัฒนาและจัดหาทุน

ข้อ 10 ให้จังหวัดมีหน้าที่ควบคุม ดูแล การดำเนินงานที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านของจังหวัด

ให้ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ เจ้าหน้าที่ศูนย์
การศึกษาชนบทโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ มีหน้าที่ส่งเสริม แนะนำการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อ 11 ให้จังหวัดจัดทำทะเบียนรายชื่อที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ตั้งใน
เขตจังหวัดให้เป็นปัจจุบันและรายงานผลการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้
กรมการศึกษานอกโรงเรียนทราบปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนตุลาคมของแต่ละปีตาม
แบบที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

ข้อ 12 ให้อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนรักษาการให้เป็นไปตาม
ระเบียบนี้

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

จากการศึกษาของ อำนวย จำปาเงิน (2522 : 84-86) ได้พบ
ข้อบกพร่องในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อคิดในการ
ดำเนินงานและได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) การจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านสนใจ
ในระยะเริ่มแรกพอนานไปก็เริ่มซบเซา
- 2) คณะกรรมการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อจัดตั้งครั้งแรก ขาด
ความรับผิดชอบ จึงทำให้ที่อ่านหนังสือขาดผู้ดูแลรักษาเป็นประจำ
- 3) วัสดุต่าง ๆ ของที่อ่านหนังสือชำรุดเสียหาย มีบางคนทำให้คน
ส่วนใหญ่เกิดความระอาเบื่อหน่าย
- 4) ขาดการประชาสัมพันธ์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5) มีปัญหาเงินทุนสำรองสำหรับไว้ปรับปรุงวัสดุต่าง ๆ ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

กิติยา ส่วนะคุณานนท์ (2520 : 79-80) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของประชาชนแล้วนำมาผสมผสานในการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 4 พบว่า ด้านผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่านหนังสือพิมพ์ ควรขยายให้เป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้าน และผู้ใช้บริการยังเห็นว่าการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านยังไม่สนองความต้องการของผู้อ่านได้เต็มที่ เพราะหนังสือประจำหมู่บ้านยังไม่สนองความต้องการของผู้อ่านได้เต็มที่ เพราะหนังสือไม่เพียงพอกับคนอ่าน เกี่ยวกับด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ ปรากฏว่า ได้อาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกำลังสำคัญ

ประสิทธิ์ ฤทธิสาร (2528 : 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบในการอ่านอย่างมีวิจักษณ์ระหว่างประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือกับหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านหนังสืออย่างมีวิจักษณ์ของชาวบ้านที่มีที่อ่านหนังสือสูงกว่าประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือและพบว่าประชาชนทราบข่าวสาร ข้อมูล จากหนังสือพิมพ์มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น

จากการศึกษาของ จิราญ คาศรี (2519 : 115-119) เรื่อง ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งที่อ่านหนังสือ จำนวน 87 คน ประชาชนที่เป็นคณะกรรมการที่อ่านหนังสือ จำนวน 75 คน ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือ 150 และประชาชนที่เข้าไปใช้ที่อ่านหนังสือ 15 แห่ง จำนวน 1,765 คน พบว่า ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือด้านบริหารทั่วไป ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้าง โดยสร้างเป็นเอกเทศมีกรรมการที่อ่านหนังสือและประชาชนช่วยกันดูแลปรับปรุงให้เป็นห้องสมุดประจำหมู่บ้าน และขยายปริมาณที่อ่านหนังสือไปตามหมู่บ้านที่ยังไม่มี ตามกำลังงบประมาณส่วนด้านการบริการควรให้ประชาชนมาอ่านหนังสือพิมพ์

เฉพาะในที่อ่านหนังสือที่มีการดูแล และจัดให้มีหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน และควรจัดเก็บหนังสือเกี่ยวกับความรู้และการเกษตร ส่วนด้านการอ่านของประชาชน ชาวบ้านชอบอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและจากกรุงเทพมหานคร โดยจะหาเวลาว่างมาอ่าน ถ้าหากไม่มีที่อ่านหนังสือชาวบ้านจะซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านบ้างนาน ๆ ครั้ง

เก็บ ศรีสง่า (2528 : 62-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในเขตชนบทพื้นที่ยากจน อำเภอโกทรพระ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1) ประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐและคณะกรรมการน้อยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

2) ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

3) ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

4) ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาสูงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีความเข้มของความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ส่วนปัจจัยทางด้านเพศ และความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2528 : 45-65) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ที่อ่านหนังสือมีประสิทธิภาพนั้น มี 7 ประการ คือ

- 1) ความพึงพอใจต่อลักษณะการจัดที่อ่านหนังสือ
- 2) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานอื่น
- 3) อัตราการรู้หนังสือของประชาชนในหมู่บ้าน
- 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5) การนิเทศติดตามผลของเจ้าหน้าที่
- 6) การมองเห็นความสำคัญของการอ่าน
- 7) ความสะดวกในการเดินทางไปใช้

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีนักการศึกษา และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

กรรณิกา ชัมลี (2524 : 11) ได้ให้ความหมาย "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ว่าหมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการโดยกระทำผ่านองค์การเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ในขณะที่เดียวกัน สุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 25) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า...การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้ทำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต้องมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชนขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้น สามารถพัฒนาได้มีโอกาสและได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง...

ในทำนองเดียวกัน ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527 : 36-38) ได้เสนอความหมายและหลักการสำคัญ เรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกันในเรื่องต่อไปนี้อย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือ

- 1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดจนความต้องการของชุมชน
- 2) ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
- 3) ร่วมวางนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
- 4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
- 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8) ร่วมควบคุมติดตามประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการ

สุจินต์ ดาววีระกุล (2527 : 18) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า "การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดความเปลี่ยนแปลงเพื่อตัว

ประชาชนเองโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตนเองและมีส่วน
ดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ปรารถนาทั้งนี้ต้องมีใช้เป็นการกำหนด
กรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

อคิน รพีพัฒน์ (ในทวีทอง หงษ์วิวัฒน์, 2527 : 320) ได้ให้ความหมาย
ของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า "การให้ประชาชนเป็นผู้คิดปัญหาเป็นผู้ที่ทำทุกอย่าง
ไม่ใช่เรากำหนดไปให้ว่าประชาชนเข้ามาร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกอย่างต้องเป็น
เรื่องของประชาชนที่คิดขึ้นมา"

จากความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่นักวิชาการและ
นักการศึกษาที่ได้กล่าวไว้แล้วสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการ
เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตาม
จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม

2.2 ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายรูปแบบและหลายลักษณะเพราะ
จุดมุ่งหมายในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นย่อมแตกต่างกันออกไปตาม
ความต้องการของตนเองและท้องถิ่น แต่จุดมุ่งหมายหลักของทุกคนก็เพื่อจะพัฒนา
ท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้าได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้จัดรูปแบบ
และลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ดังนี้

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2525 : 13) ได้สรุปรูปแบบของการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในโครงการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

"...การมีส่วนร่วมประชุม การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมออก
วัสดุอุปกรณ์ การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมเป็นผู้จ่ายเงิน..."

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2526 : 25) ได้ชี้ให้เห็นลักษณะของการมีส่วนร่วม
ว่า... "การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่แล้วมาเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในแง่
ของการร่วมสมทบแรงงาน สมทบวัสดุ สมทบเงิน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกันทำ
แต่การมีส่วนร่วมในปัจจุบันและในอนาคตจะเป็น เมื่อการมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน

ร่วมทำและร่วมบำรุงรักษาดีกว่าการร่วมสมบัติในรูปแบบอื่น ๆ แม้ว่าจะยังมีหลักการที่จะให้ร่วมแรง วัสดุและเงิน..." ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนา บัญญัติ (2517 : 145) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า "...การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีขึ้น โดยตลอดตั้งแต่มีการวางแผนโครงการ การเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงิน หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น..."

ในขณะที่กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2518 : 23) ได้ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่ดำเนินการมาแล้ว 5 ปี เขตพัฒนาตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพอจะสรุปได้ดังนี้คือ

- 1) มีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
- 2) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงาน
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร
- 4) มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- 5) มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 6) มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา
- 7) มีส่วนร่วมในการวางแผน
- 8) มีส่วนร่วมในการประชุม
- 9) มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
- 10) มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน
- 11) มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 12) มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก
- 13) มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์
- 14) มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่วางไว้
- 15) มีส่วนร่วมในการลงทุนหรือบริจาคเงิน ทรัพย์สิน
- 16) มีส่วนร่วมในการออกแรงหรือสละแรงงานของตน
- 17) มีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์
- 18) มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาติดตามประเมินผล

นอกจากนี้แล้ว อุบลวรรณ สีขุบล (2529 : 9) ได้เสนอความคิดถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า

...เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะนำประชาชนให้บังเกิดการพึ่งพาตนเอง (Self-reliance) และความเชื่อมั่นในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน ทำให้เกิดความสามารถและประสิทธิภาพในการดูแลตนเองตามระบอบประชาธิปไตย จุดเน้นของการมีส่วนร่วมได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการริเริ่ม การพึ่งพาตนเอง การพิจารณาตัดสินใจ และการเลือกโครงการให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการพื้นฐานของประชาชนในปัจจุบันการมีส่วนร่วมได้เน้นถึงการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำกิจกรรม และร่วมทะนุบำรุงรักษา...

2.3 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3.1 แนวคิดการมีส่วนร่วม

สำหรับแนวคิดของการมีส่วนร่วม พันธ์ บุญรัตนพันธ์ (2517 : 14) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนจะต้องตั้งขึ้นโดยตลอดตั้งแต่การวางแผนโครงการ การเสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงิน หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2526 : 10) ได้สรุปการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในการค้นหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม
- 3) มีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 25-27) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมไว้ว่า

- 1) ประชาชนต้องมีอิสระภาพในการมีส่วนร่วม
- 2) ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
- 3) ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

แต่อย่างไรก็ตามยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้

- 1) ต้องมีเวลา
- 2) ต้องไม่เสียเงินทองมากเกินไปจนกว่าที่คาดว่าจะได้รับผล

ตอบแทน

- 3) ต้องมีความสนใจ
- 4) ต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
- 5) ต้องไม่รู้ลักษณะทบทระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือ

สถานะภาพทางสังคม

นอกจากนี้ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977 : 219-222) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมเป็น 4 ชนิดคือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วยสามขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินตัดสินใจ และตัดสินใจ

ปฏิบัติการ

- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะ เป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางด้านสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

จากทัศนะของนักวิชาการทั้งหลายที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมดังกล่าวจะต้องมาจากความสมัครใจ ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นตัวแปรตามในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยเฉพาะการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการ และร่วมติดตามประเมินผล

ตามแนวความคิดของโรเจอร์และชูเมคเกอร์ (Roger and Shoemaker, 1971 : 312-316) พลังในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
- 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโดยมีการปรึกษา

กับพวกที่ได้รับผลกระทบ

กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจดังกล่าว มีความสัมพันธ์

กับตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) ความรู้ความเข้าใจที่จะต้องเปลี่ยนแปลง
- 2) การชักจูงและการประเมินผล การเปลี่ยนแปลงที่เกิด

ขึ้นจากการตัดสินใจ

- 3) การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือจะปฏิเสธอันมีผลจาก

การประเมิน

- 4) การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ
- 5) การกระทำตามการตัดสินใจ

จากแนวคิดนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจและการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนการชักจูงหรือการสื่อสารเป็นส่วนประกอบของการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ การมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2.3.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation Theory)

2.3.2.1 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action)

พาสันส์ (Parsons, 1951 : 279) ได้สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม โดยได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Anyone) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้สังคมโดยทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

- 1) บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
- 2) ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social

System)

- 3) วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้น

เป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ (Ideas and Beliefs) ความสนใจ (Interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)

ปัจจัยทั้งสามประการดังกล่าวไว้ข้างต้นมีความเกี่ยวเนื่องกันเกิดเป็นการกระทำของมนุษย์ขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า บุคลิกภาพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาและประสบการณ์ของบุคคลระบบสังคมและวัฒนธรรมในสังคมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอาจพิจารณาได้จากพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านซึ่งเป็นตัวแปรตาม

2.3.2.2 ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

บิดเดลและโทมัส (Biddle and Thomas, 1966 : 96) ได้กล่าวว่า ระบบสังคมหนึ่ง ๆ ประกอบขึ้นด้วยซ้ำของตำแหน่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันโดยบุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งเหล่านั้น จะมีบทบาทแตกต่างกันซ้ำสังคม ส่วนบุคคลประกอบด้วยบทบาทต่าง ๆ ที่กระทำซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของแต่ละบุคคล รวมทั้งกฎระเบียบสังคมและวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมได้กำหนดไว้ โดยที่ในแต่ละบทบาทบุคคลเผชิญกับความคาดหวังต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะต้องแสดงออก ความคาดหวังเหล่านี้อาจจะกำหนดจากที่สถานทางสังคม กลุ่มบุคคลหรือชนชั้นทางสังคม ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลจึงมิได้ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแต่เพียงอย่างเดียว หากยังขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในซ้ำสังคมของเขาร่วมด้วย

แต่อย่างไรก็ตามบุคคลไม่เพียงแต่จะพยายามแก้ปัญหาและปรับตัวให้เข้ากับความคาดหวังทางสังคมต่าง ๆ เท่านั้น หากยังริเริ่ม

สร้างสรรคปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงลักษณะความสัมพันธ์ที่เขามีกับบุคคลอื่นด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลกระทำการใด ๆ ไม่เพียงแต่เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังทางสังคมในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น แต่ยังทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป มนุษย์ทุกคนมีบทบาทต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากหน้าที่ตำแหน่ง สภาพทางเศรษฐกิจและความคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ซึ่ง ทฤษฎีนี้สนับสนุนปัจจัยเกี่ยวกับฐานะทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยของตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาโดยเฉพาะเรื่องราวได้

2.3.2.3 แนวความคิดกลุ่มพลวัต (Group Dynamics)

มูซาเฟอร์ (Muzafer, 1970 : 81-82) ได้ชี้

ให้เห็นว่าถึงแม้ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และทางกายภาพในระหว่างบุคคล จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อความรังเกียจเดียดฉันท์ (Discrimination) ที่คนในกลุ่มมีต่อคนต่างกลุ่มทั้งยังมีส่วนในการเกิดความรู้สึกที่เป็นศัตรู (Hostility) และ อคติ (Prejudice) ในระหว่างกลุ่มแท้จริงแล้วเป็นการแข่งขัน แต่ละกลุ่มจะพยายามสร้างความรู้สึกแบ่งพวกเขาพวกเราตลอดจนสร้างทัศนคติและภาพพจน์ (Image) ที่ไม่ดีต่อคนต่างกลุ่ม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มมีแนวโน้มที่จะทำให้แรงยึดเหนี่ยวภายในกลุ่ม (Internal Cohesion) เพิ่มขึ้นและมีความร่วมมือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแข่งขันมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดความแตกต่าง และขอบเขตของแต่ละกลุ่มไม่อาจกระทำ ได้โดยลำพัง

จากแนวความคิดกลุ่มพลวัตสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน เป็นการกระทำที่ต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มและระหว่างกลุ่มจะต้องแข่งขันกันในทางที่จะปรับปรุงสังคมที่คนอาศัยอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม หากกลุ่มมีการแข่งขันกันมากจะเพิ่มแรงยึดเหนี่ยวภายในกลุ่มมากขึ้น ทฤษฎีนี้สนับสนุนการเป็นสมาชิกกลุ่มพลัดต่าง ๆ และการเป็นผู้นำซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของตัวแปรอิสระ

2.3.2.4 ทฤษฎีจิตวิทยาทางสังคม (Theory of Social Psychology)

มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 90) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการ และได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากความหิวโห้ ความต้องการเหล่านี้ถูกจำกัดลำดับขั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมใหม่ไปในทางที่จะบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ

มาสโลว์ อธิบายว่า ความต้องการพื้นฐานที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มีอยู่ 5 ประการด้วยกันและแยกออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1) ความต้องการทางร่างกาย (Physchological Needs) ถือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เช่น ที่อยู่อาศัย น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค
- 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยจากภัยอันตราย ความมั่นคงในอาชีพและหน้าที่การงานสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการที่ถัดจากความต้องการทางด้านร่างกาย
- 3) ความต้องการความรัก (Love and Belonging Needs) และการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกพรรคพวก คือ ความต้องการที่อยู่ร่วมกับคนอื่น รวมทั้งมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น
- 4) ความต้องการการยกย่องนับถือจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่ให้คนอื่นยอมรับตนเองว่าเป็นคนสำคัญเป็นคนที่มีความเกียรติ
- 5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จหรือความเป็นจริงในตนเอง (Self Actualization Needs) และแสดงความสามารถของตนให้ประจักษ์แก่ผู้อื่น เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

เกี่ยวกับเรื่องนี้ โทมัส (Thomas, 1967 : 4)

ได้สรุปความต้องการของมนุษย์คล้าย ๆ กับของมาสโลว์ แต่มีเพียง 4 ประการคือ

- 1) ความต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Desire for New Experiences)
- 2) ความต้องการความปลอดภัย (The Desire for Security)
- 3) ความต้องการพฤติกรรมตอบสนองจากผู้อื่น (The Desire for Responses)
- 4) ความต้องการเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น (The Desires for Recognition)

ในขณะที่เดียวกัน โนวี่ ((Knowles, 1980 : 84-87) ได้นำลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) และโทมัส (Thomas) มาประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอนผู้ใหญ่และเสนอว่าความต้องการของผู้ใหญ่มี 6 ประการดังนี้คือ

- 1) ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs)
- 2) ความต้องการในด้านความเจริญงอกงาม (Growth Needs) ต้องการได้เรียนรู้สิ่งใหม่
- 3) ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัย (The Need for Security)
- 4) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Need for New Experiences)
- 5) ความต้องการทางด้านความรักความพอใจ (The Need for Affection)
- 6) ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Need for Recognition)

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นจะช่วยทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และสามารถคาดคะเนทางพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่จะสร้างความร่วมมือในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

นอกจากจะศึกษาขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแล้ว ก็ต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลล

จากการศึกษาของกรมการพัฒนารัฐมชน (กรมการพัฒนารัฐมชน, 2519 : 60-90) ได้สรุปในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวเมง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคคลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการมีลักษณะที่น่าสนใจบางประการ ดังนี้

- 1) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูงมีแนวโน้ม เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกในโครงการมากกว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย
- 2) สมาชิกกลุ่มที่เป็นชาย เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าสมาชิกที่เป็นสตรี
- 3) ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ
- 4) บุคคลที่สมรสแล้วและเป็นหัวหน้าครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเป็นส่วนใหญ่
- 5) บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้ครอบครัวต่อปีสูงและมีที่ดินถือครองทำมาหากินมาก เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีน้อยกว่า
- 6) บุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า 20 ปี

ทางด้านอารย วัฒนธรรม (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอ คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยสอบถามผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าไปอยู่ใน ความดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 177 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ

- 1) ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับรายได้ต่ำ
- 2) ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย
- 3) ผู้ปกครองที่เป็นสมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสังคม
- 4) ผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากจะมีส่วนร่วมมากในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย

นอกจากนั้น อัครตาร์ (Akhtar, 1977 : 26-27) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในประเทศกำลังพัฒนา พบว่าสาเหตุที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของความล้มเหลวของโครงการพัฒนาชนบทในประเทศกำลังพัฒนาคือ ประชาชนในชนบทมิได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงทำให้ขาดความสำนึกในการเป็นเจ้าของโครงการ (Sense of belonging) และยิ่งผลให้เกิดปัญหาขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

คัฟแมน (Kaufman, 1949 : abstract) ได้ศึกษาพบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดครอบครัว อาชีพ รายได้และความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้สิ่งต่อไปนี้เป็นปัจจัยของการมีส่วนร่วมคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกของกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ การเป็นผู้คุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและการเป็นผู้มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ มีรายละเอียดดังนี้

1. เพศ

เพศเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงที่ลักษณะทางชีววิทยาที่แตกต่างกันและ
มีแบบแผนการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันตามลักษณะของวัฒนธรรมในแต่ละสังคม จากการศึกษา
ของกรรณิกา ชมดี (2524 : 108) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสาธิต ตำบลท่าช้าง อำเภอ
วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วม
ของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 กล่าวคือ เพศชายมี
ส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าหญิง

ถ้อยคำ วุฒิกรรณศึกษา (2526 : 115) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ
และสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมของประชาชนในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่
ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอนบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศชาย
มีลักษณะและปริมาณการเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงทั้ง 5 ขั้นตอนของการพัฒนา
ชุมชน

ในขณะที่ แนว โสคติพันธ์ (2534 : 94) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่
จังหวัดสงขลา พบว่า ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนทั้ง 4 ด้าน

นอกจากนั้น คัฟแมน (Kaufman, 1949 : 301) ได้ศึกษาพบว่า
เพศมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนกล่าวคือ เพศชายมีส่วนร่วม
มากกว่าเพศหญิง

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยนี้มาศึกษาโดยคาดหมายว่าประชาชนที่มีเพศ
ต่างกัน จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

2. อายุ

อายุเป็นปัจจัยที่เกี่ยวเนื่องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้ เช่นเดียวกัน

จากการศึกษาของคัฟแมน (Kaufman, 1949 : 301) พบว่า

อายุมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกล่าวคือ ผู้ที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมาก

สำหรับ กนัต ม่วงมณี (2526 : 17-39) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษานอกโรงเรียนในท้องที่อำเภอคอสะเกต จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในงานการศึกษา นอกโรงเรียนมากกว่าสตรีที่มีอายุมาก

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยที่เกี่ยวกับอายุมาศึกษาโดยคาดว่า ผู้ที่มีอายุต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษา

จากการศึกษาของ นคง อารยะวิญญู และคณะ (2528 : 75)

เรื่องการมีส่วนร่วมและการยอมรับของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น

สำหรับแนวคิดของมิลล์ (Mill อ้างในชุมนุมสัมมนา คณะรัฐศาสตร์, 2523 : 37) การศึกษามีใช้เพียงการถ่ายทอดความรู้จากคนหนึ่งไปสู่คนหนึ่งที่สมบูรณ์จะต้องเป็นการศึกษาที่เพิ่มพูนสติปัญญาทำให้มีความเชื่อมั่น สามารถตัดสินใจโดยตนเองว่า ตนสมควรจะทำอย่างไร

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทางด้านระดับการศึกษามาเป็นตัวแปรโดยคาดว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

4. รายได้

บราวน์ (Brown, 1953 : 591) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างแข็งขันมากกว่าคนที่มียาได้น้อย เช่นเดียวกับคัฟแมน

(Kaufman, 1949 : 301) ได้ศึกษาพบว่ารายได้อาจมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนกล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ทำนองเดียวกับถนัด ม่วงมณี (2526 : 44) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษาของโรงเรียนในท้องที่อำเภอคลองสะแก จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากกว่าสตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยเกี่ยวกับเรื่องรายได้มาเป็นตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า โดยคาดว่าผู้ที่มีรายได้แตกต่างกันจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

5. ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

จากการศึกษาของกรมพัฒนาชุมชน (2519 : 60-90) ได้สรุปในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวเมียง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบุคคลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า 20 ปี เช่นเดียวกับที่คัฟแมน (Kaufman, 1949 : 301) ได้ศึกษาพบว่าความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนอันหมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นยาวนานมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นระยะสั้น

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยด้านนี้มาศึกษาโดยคาดว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่มีความยาวนานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือหมู่บ้านแตกต่างกัน

6. การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

อารสา วัฒนกิจ (2526 : 79) ได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวคือผู้ปกครองที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มฯ

ในขณะที่ สกนธ์ จันทร์รักษ์ (2528 : 75) ได้ศึกษาปัจจัย บางประการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์ เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม

ทำนองเดียวกับที่ แนว โรสตีพันธ์ (2534 : 98) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบทในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่าประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนกล่าวคือ ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยประเด็นนี้มาศึกษา โดยคาดว่าผู้ที่มีสภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาและกลุ่มพลังต่าง ๆ แตกต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

7. ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด นครศรีธรรมราช (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากจะมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการสร้างงานในชนบท

ผดุง อารยะวิญญู และคณะ (2528 : 75) ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารงานพัฒนาชนบทของรัฐบาล เรื่องการมีส่วนร่วมและการยอมรับของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น ลักษณะการเป็นผู้นำท้องถิ่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระดับจังหวัดอำเภอและประชาชน

นอกจากนี้ สกนธ์ จันทร์รักษ์ (2528 : 75) ได้ศึกษาปัจจัย บางประการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชน ตำบล

จังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการติดต่อกับพัฒนากรมากจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการติดต่อกับพัฒนากรน้อย

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยด้านการเป็นผู้คุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมาศึกษาโดยคาดว่าผู้ที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

8. ระดับมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ถนัด ม่วงมณี (2526 : 37) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษานอกโรงเรียนในท้องที่อำเภอคลองสะแกต จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า สตรีผู้มีความรู้ความเข้าใจในงานการศึกษานอกโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในงานการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าสตรีผู้ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจ

ในขณะที่ อารธา วัฒนกิจ (2526 : 79) ก็ได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย

นอกจากนี้ สกนธ์ จันทร์รักษ์ (2528 : 77) ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย

ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทางด้านนี้มาศึกษาโดยคาดว่าผู้ที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน

กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีและการวิจัย

1. กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมใดก็ตาม
มี 4 ด้านคือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการ และร่วมติดตาม
ประเมินผล ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นขอบเขตของการศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในกิจกรรมของทออ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลุด ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 แนวความคิดเชิงทฤษฎี เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของ
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

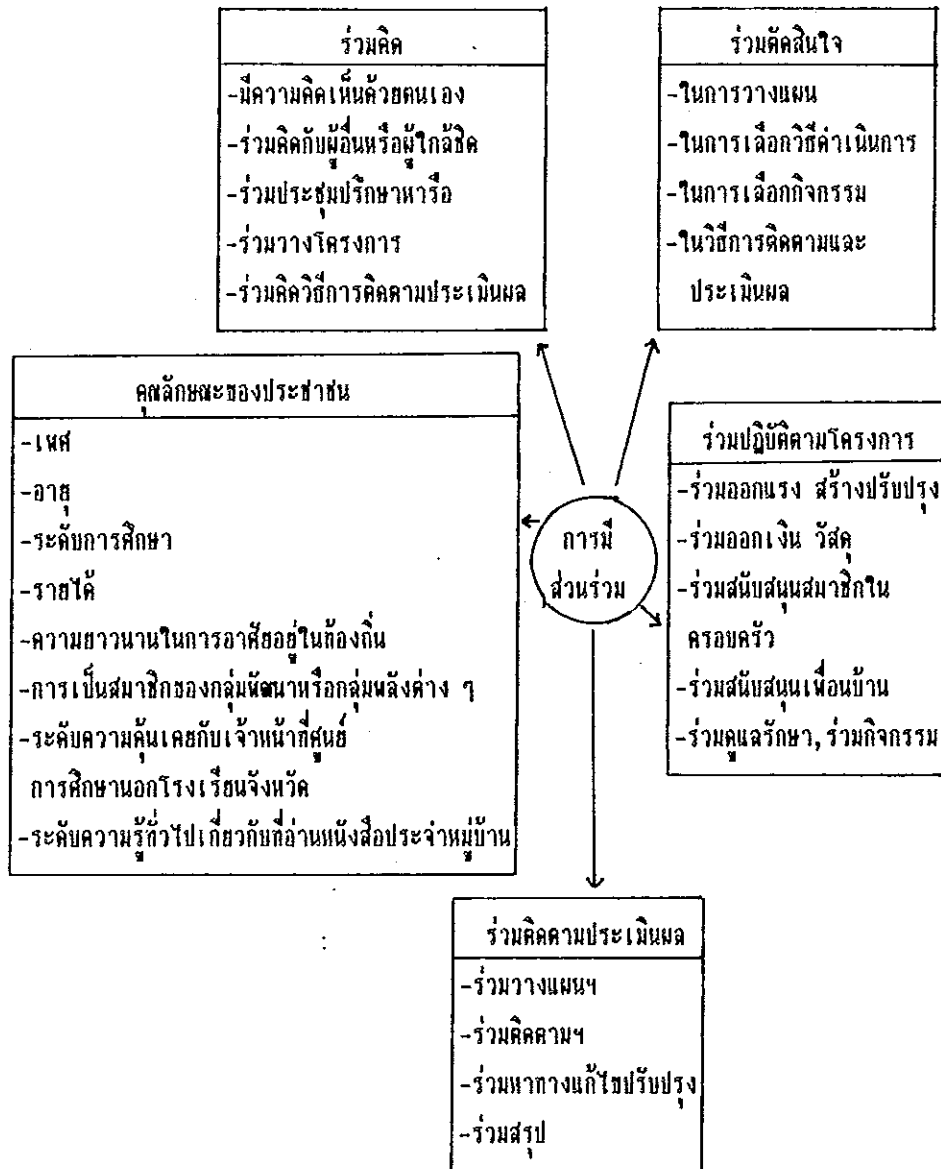

จากแผนภูมิ 1 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่สำคัญมี 4 ด้าน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดลักษณะของการมีส่วนร่วมแต่ละด้าน สอดคล้องกับลักษณะสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเขตตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กรมพัฒนาชุมชน (2518 : 23)

2. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีสามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ได้ ดังแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

จากแผนภูมิ 2 แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกของกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดและระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลทั้ง 4 ด้าน คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ตามโครงการ และร่วมติดตามประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และร่วมติดตามประเมินผล ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยหรือมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐาน

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุล ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านร่วมคิด
 - 1.2 ด้านร่วมตัดสินใจ

- 1.3 ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ
- 1.4 ด้านติดตามผลประเมินผล
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
4. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
5. ประชาชนที่มีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
6. ประชาชนที่สภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มหลังต่าง ๆ ต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
7. ประชาชนที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
8. ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้

- 1.1 ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้านคือ 1) ร่วมคิด 2) ร่วมตัดสินใจ 3) ร่วมปฏิบัติตามโครงการ 4) ร่วมติดตามผลประเมินผล

1.2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามตัวแปรอิสระคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกของกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและระดับความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสกล

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เช่น การพิจารณาคัดเลือกหรือการแต่งตั้งบุคคลเข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของแต่ละพื้นที่ในจังหวัดสกลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.3 เพื่อนำผลการเปรียบเทียบไปใช้ในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสกลได้ตรงกลุ่มบุคคล

2.4 เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่หน่วยงานรับผิดชอบและเกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายการศึกษา มวลชน และศูนย์ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอได้วางแผนทางสำหรับการบริหารและดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสกล ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้านคือ

1.1 ด้านร่วมคิด

1.2 ด้านร่วมตัดสินใจ

1.3 ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ

1.4 ด้านติดตามผลประเมินผล

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของหัวหน้าครอบครัวจากหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ตามทะเบียนรายชื่อที่อ่านหนังสือประจำปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสตูล จำนวน 199 หมู่บ้าน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.1.2.1 15-30 ปี

3.1.2.2 31-45 ปี

3.1.2.3 46 ปีขึ้นไป

3.1.3 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

3.1.3.1 ป.4 และต่ำกว่า

3.1.3.2 ป.5-ป.7

3.1.3.3 มัธยมศึกษา

3.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

3.1.4.1 ไม่เกิน 3,000 บาท

3.1.4.2 3,001-5,000 บาท

3.1.4.3 5,001 บาทขึ้นไป

3.1.5 ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

3.1.5.1 ไม่เกิน 5 ปี

3.1.5.2 6-10 ปี

3.1.5.3 11 ปีขึ้นไป

3.1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

3.1.6.1 เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

3.1.6.2 ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

3.1.7 ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

3.1.7.1 เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนน้อย

3.1.7.2 เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนปานกลาง

3.1.7.3 เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนมาก

3.1.8 ระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แบ่งออก
เป็น 3 กลุ่ม

3.1.8.1 มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านน้อย

3.1.8.2 มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านปานกลาง

3.1.8.3 มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านมาก

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน โดย
จะแยกวัดเป็นรายด้านคือ

3.2.1 ด้านร่วมคิด

3.2.2 ด้านร่วมตัดสินใจ

3.2.3 ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ

3.2.4 ด้านติดตามผลประเมินผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูล ซึ่งรับผิดชอบโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของหัวหน้าครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจัดตั้งอยู่ ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2535 ดังรายละเอียดในตาราง 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการศึกษา
วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับคำบางคำไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง การเข้าไปร่วมกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การกระทำนั้น ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผล
2. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนได้ใช้เป็นทั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือทั่วไปรวมทั้งเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ การดำเนินการการจัดสร้างประชาชน

ในหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาจัดหาสถานที่ตั้ง จัดสร้างและจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณค่าหนังสือพิมพ์วันละสองฉบับต่อที่อ่านหนังสือหนึ่งแห่ง ทั้งนี้ต้องเป็นตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

3. ร่วมคิด หมายถึง ร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะแนวทางการจัดสร้าง การชักนำซึ่งเป็นการพิจารณาด้วยเหตุผลและความรู้สึกของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่อกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
4. ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมเลือกวิธีการปฏิบัติของกลุ่มเป้าหมายต่อกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
5. ร่วมปฏิบัติตามโครงการ หมายถึง การเข้าไปร่วมดำเนินการ เช่น ความเป็น คณะกรรมการ ร่วมบริจาคทรัพย์ ร่วมออกแรงงานในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
6. ร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง การเข้าไปร่วมดูแลรักษาและการปรับปรุง กิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น หมายถึง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในปัจจุบัน
8. การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วม กลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง เช่น กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ หรือกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น
9. ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ระดับ ความถี่ของการติดต่อพบปะสื่อสารซึ่งกันและกันของกลุ่มตัวอย่างกับเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและคณะกรรมการของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตาม อัตราความถี่ของจำนวนครั้งต่อปี
10. ระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หมายถึง ระดับความ สามารถของประชาชนในการตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปในวัตถุประสงค์ การจัดตั้งและดำเนินงานกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

11. อายุ หมายถึง อายุจริงของกลุ่มตัวอย่างตามปีพุทธศักราช ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 15-30 ปี, 31-45 ปี, 46 ปีขึ้นไป โดยยึดหลักเกณฑ์การแบ่งตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการของผู้ใหญ่
12. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่ได้รับจนถึงวันตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่า ประถมศึกษาปีที่ 5-ประถมศึกษาปีที่ 7 หรือมัธยม โดยอาศัยเกณฑ์การจัดการศึกษาในระดับและนอกระบบโรงเรียน
13. รายได้ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเงินที่ได้จากค่าตอบแทนในการประกอบอาชีพโดยเฉลี่ยต่อเดือน ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ ซึ่งกำหนดโดยกรมแรงงานกระทรวงมหาดไทย ในท้องที่จังหวัดสุลล ปี พ.ศ. 2534 ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสกล ผู้วิจัยใช้รูปแบบในการวิจัยเชิงบรรยายแบบสำรวจ (Descriptive Survey Research) จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือประจำปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัดสกล จากอำเภอต่าง ๆ จำนวน 5 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ รวมทั้งสิ้น 199 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

1.1	อำเภอเมืองสกล	จำนวน	38	หมู่บ้าน
1.2	อำเภอละงู	จำนวน	51	หมู่บ้าน
1.3	อำเภอทุ่งหว้า	จำนวน	32	หมู่บ้าน
1.4	อำเภอกวนกาหลง	จำนวน	31	หมู่บ้าน
1.5	อำเภอกวนโดน	จำนวน	24	หมู่บ้าน
1.6	อำเภอท่าแพ	จำนวน	23	หมู่บ้าน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตั้งอยู่ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือประจำปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกล จำนวน 400 คน จาก 40 หมู่บ้าน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างหมู่บ้านร้อยละ 20 จาก 199 หมู่บ้าน ที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ รวมหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 หมู่บ้าน ทุกอำเภอโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากหมู่บ้านแบบไม่ใส่กลับจนได้ครบตามจำนวน

2.2 สุ่มตัวอย่างครัวเรือน โดยสุ่มในแต่ละหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในข้อ 2.1 มาหมู่บ้านละ 10 ครัวเรือน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Sampling without Replacement) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวของแต่ละครัวเรือน ที่จะทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 400 คน ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (หมู่บ้าน)	กลุ่มตัวอย่าง	
		หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
เมืองสตุล	38	8	80
ละงู	51	10	100
ทุ่งหว้า	32	6	60
ควนกาหลง	31	6	60
ควนโดน	24	5	50
กิ่ง อ.ท่าแพ	23	5	50
รวม	199	40	400

ที่มา : ข้อมูลจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตุล 2535

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบครั้งเดียว (One-Shot Case Study) โดยมีระบบข้อมูลการวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะของวัตถุประสงค์ เครื่องมือในการวิจัยข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินสถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระบบข้อมูลการวิจัย

วัตถุประสงค์	เครื่องมือ	ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้	สถิติ/วิธีวิเคราะห์	ผู้ผลการวิจัย
1. เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วม ของประชาชน ในกิจกรรมของ ที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ตำบล	-แบบ สอบถาม เกี่ยวกับ ระดับ การมี ส่วนร่วม	-จากผลการ สอบถาม สอบถาม คนที่ 3 ซึ่งได้ข้อมูล ในรูปของ คะแนนเป็น แบบ มาตราส่วน (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ	หัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทนที่ อาศัยอยู่ใน หมู่บ้านที่มีที่อ่าน หนังสือประจำ หมู่บ้านตั้งอยู่ ตามทะเบียน ที่อ่านของ ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน จังหวัดสุพรรณบุรี ปีงบประมาณ 2535	-เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria)	-คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) -ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	1. หัวหน้างานที่ อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน 2. หัวหน้าฝ่าย การศึกษา มวลชน 3. หัวหน้างาน พัฒนาและ ฝึกอบรม 4. หัวหน้าศูนย์ บริการ การศึกษานอก โรงเรียน อำเภอ
1.1 การมีส่วนร่วม ร่วมคิด						
1.2 การมีส่วนร่วม ร่วมตัดสินใจ						
1.3 การมีส่วนร่วม ร่วมปฏิบัติ ตาม โครงการ						
1.4 การมีส่วนร่วม ร่วมคิดตาม ประเมินผล						

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	เครื่องมือ	ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้	สถิติ/วิธีวิเคราะห์	ผู้ใช้ผลการวิจัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ตำบล โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยหรือมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของ	-แบบสอบถาม	จากผลการสอบถามแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งได้ข้อมูลในรูปของความถี่และตอนที่ 2, 3 ซึ่งได้ข้อมูลในรูปของคะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)	เหมือนข้อ 1	-ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01	-การทดสอบที (t-test) -วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) หากมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffé Method)	1. หัวหน้างานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 2. หัวหน้าฝ่ายการศึกษา 3. หัวหน้างานพัฒนาและฝึกอบรม 4. หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน อำเภอ

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	เครื่องมือ	ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์ที่ใช้	สถิติ/วิธีวิเคราะห์	ผู้ให้ผลการวิจัย
<p>ศูนย์ฯ จังหวัด และการเป็นผู้นำ ระดับความรู้ ทั่วไปเกี่ยวกับที่ อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน</p> <p>3. เพื่อประมวล ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเสริม สร้างการมีส่วน ร่วมของ ประชาชนใน กิจกรรมของที่ อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน</p>	<p>-แบบ สอบถาม ปลาย เปิด</p>	<p>-ความถี่จาก แบบสอบถาม ถามข้อมูล ตอนที่ 4</p>	<p>-เหมือนข้อ 1</p>	<p>-ค่าร้อยละ และความถี่</p>	<p>วิเคราะห์เนื้อหา โดยหาค่าร้อยละ และค่าความถี่</p>	<p>1. คณะกรรมการ ที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน</p> <p>2. หัวหน้างานที่ อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน</p> <p>3. หัวหน้าศูนย์ บริการ การศึกษา นอกโรงเรียน อำเภอ</p>

เครื่องมือในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

ตามตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวก โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนา หรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นแบบทดสอบชนิดถูกผิด ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระอีกตัวหนึ่ง จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.73 ความยากง่าย (P) รายข้อ ตั้งแต่ 0.29-0.85 ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อตั้งแต่ 0.13-0.65 (ดูรายละเอียดในตาราง 18 ภาคผนวก 3 หน้า 125)

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรตาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สร้างตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) คือ

ด้านการมีส่วนร่วมคิด จำนวน 5 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.37-8.50

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.00-6.96

ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการ จำนวน 5 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.54-6.90

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 5 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.39-6.90

สำหรับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Questions) จำนวน 3 ข้อ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในครั้งนี้เป็น 4 ด้าน คือ

- 2.1.1) ด้านการมีส่วนร่วมคิด
- 2.1.2) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ
- 2.1.3) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการ
- 2.1.4) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

2.2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 4 ด้าน

2.3) นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม

2.4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดให้คะแนนพิจารณาการตัดสินใจ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2527 : 69) ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้น ไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

โดยให้สูตร $IC = \frac{\sum R}{N}$ (ดังปรากฏในหน้า 61)

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง ก็คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแกนลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามข้อนั้น ก็ถูกตัดออกไปหรือต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.6-1.0 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 124)

2.5 นำแบบสอบถาม แบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่ศึกษา หนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ในจังหวัดสุล จำนวน 35 ครอบครัว ซึ่งไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามและแบบทดสอบมาหาอำนาจจำแนก (Discriminant power) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น (ดังปรากฏในหน้า 52)

3. เกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน

3.1 แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของท้องถิ่น หนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.2 แบบทดสอบวัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นแบบถูกผิด มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ตอบถูก	ให้	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้	0	คะแนน

4. เกณฑ์การตอบ

มีส่วนร่วมมากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อความนั้นมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมระหว่างร้อยละ 81-100 มีค่าเท่ากับ 5

มีส่วนร่วมมาก หมายถึง ผู้ตอบเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อความนั้นมาก คือ มีส่วนร่วมระหว่างร้อยละ 61-80 มีค่าเท่ากับ 5

มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อความนั้นปานกลาง คือ มีส่วนร่วมระหว่างร้อยละ 41-60 มีค่าเท่ากับ 3

มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง ผู้ตอบเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อความนั้นน้อย คือ มีส่วนร่วมระหว่างร้อยละ 21-40 มีค่าเท่ากับ 2

มีส่วนร่วมน้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อความนั้นน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมระหว่างร้อยละ 0-20 มีค่าเท่ากับ 1

5. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

5.1 การประเมินผลระดับการมีส่วนร่วมของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ และเป็นรายด้านจะวิเคราะห์จากเกณฑ์ค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงมาก
3.51-4.50	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง
2.51-3.50	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยมาก

5.2 การประเมินผลระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้เกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5.2.1 ตอบถูก 11-15 ข้อ หมายถึง ผู้มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมาก

5.2.2 ตอบถูก 6-10 ข้อ หมายถึง ผู้มีความรู้ความเข้าใจใน
วัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านปานกลาง

5.2.3 ตอบถูก 1-5 ข้อ หมายถึง ผู้มีความรู้ความเข้าใจใน
วัตถุประสงค์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย

5.3 การประเมินผลระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน ใช้เกณฑ์ระดับของความถี่ในการติดต่อพบปะสื่อสารจำนวนครั้งต่อปี
ดังนี้

5.3.1 ไม่เกิน 5 ครั้ง หมายถึง ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่
ศูนย์ฯ น้อย

5.3.2 6-10 ครั้ง หมายถึง ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ
ปานกลาง

5.3.3 มากกว่า 10 ครั้ง หมายถึง ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่
ศูนย์ฯ มาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอความร่วมมือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ในการออกหนังสือนำส่งเพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดสตูล
2. ประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ประจำ
อำเภอต่าง ๆ เพื่อขอผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูอาสาสมัครเดินสอนในพื้นที่อำเภอละ
3 คน
3. ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดในการกรอกแบบสอบถามแก่ครูอาสาสมัคร
เดินสอนด้วยตนเองก่อนการเก็บข้อมูล

4. ให้ครูอาสาสมัครเดินสอนนัดหัวหน้าครัว เรือนหรือตัวถนนในแต่ละหมู่บ้านตามบ้านเลขที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย แล้วแจกแบบทดสอบให้ทำโดยมีครูอาสาสมัครเดินสอนเป็นผู้คุมการทดสอบ และเก็บแบบทดสอบกลับ หลังจากนั้นจึงแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายเวลาเก็บแบบสอบถามกลับ
5. ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและแบบทดสอบคืนจากครูอาสาสมัครเดินสอนด้วยตนเองทุกอำเภอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาจัดระบบตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ ดังตาราง 1

ตาราง 3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	ลักษณะข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
<p>1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูล ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามประเมินผล</p>	<p>1. แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วม โดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับคือ มีส่วนร่วมมากที่สุดให้ 5 คะแนน มีส่วนร่วมมากให้ 4 คะแนน มีส่วนร่วมปานกลางให้ 3 คะแนน มีส่วนร่วมน้อยให้ 2 คะแนน และมีส่วนร่วมน้อยให้ 1 คะแนน ได้ข้อมูลเป็น Interval Scale</p>	<p>1. คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อแปลผลระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีส่วนร่วมมากที่สุด \bar{X} ตั้งแต่ 4.51-5.00 -มีส่วนร่วมมาก \bar{X} ตั้งแต่ 3.51-4.50 -มีส่วนร่วมปานกลาง \bar{X} ตั้งแต่ 2.51-3.50 -มีส่วนร่วมน้อย \bar{X} ตั้งแต่ 1.51-2.50 -มีส่วนร่วมน้อยที่สุด \bar{X} ตั้งแต่ 1.00-1.50
<p>2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน โดย</p>	<p>2.-แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้ข้อมูลเป็น Nominal Scale</p> <p>-แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมตามข้อ 1</p>	<p>2.-การทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วม</p> <p>-การทดสอบเอฟ (F-test) โดยวิเคราะห์ความ</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ลักษณะข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
<p>จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ การเป็นผู้คืนเคสหรือมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดและการเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจในหนังสือประจำหมู่บ้าน</p>	<p>-แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือเป็นแบบทดสอบชนิดถูกผิด ข้อมูลเป็น Interval scale</p>	<p>แปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่ามีความสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) โดยวิธีของเชฟเฟ (Sheffé Method)</p>
<p>3. เพื่อประมวลปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>	<p>3. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) ได้ข้อมูลเป็น Nominal Scale</p>	<p>3. หาค่าความถี่และร้อยละเพื่อแปลผลความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน</p>

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำสั่งในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ ดังนี้ (Norusis, 1990 : B-78)

FREQUENCIES VARIABLE = VARLIST

1.2 คะแนนเฉลี่ย (mean) เพื่อแปลผลระดับการมีส่วนร่วมและนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วม โดยใช้สูตร (Norusis, 1990 : B-86) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

หรือ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

X_i แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สูตร (Norusis, 1990 : B-86)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X_i	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติที่ใช้ในการคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) สูตร (พวงรัตน์ กวีรัตน์, 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum ER}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	ER	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามและแบบทดสอบทั้งฉบับ ใช้วิธีการของครอนบัค (Cronbach) สูตร (Norusis, 1990 : B-191)

$$\alpha = \frac{(k) cov/var}{1+(k-1)(cov/var)}$$

เมื่อ α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม (The number of items in the scale)
cov	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแปรปรวนร่วมระหว่างข้อ (The average covariance between items)
var	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนรายข้อ (The average variance of the items)

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminant Power เป็นรายข้อ สูตร
(Norusis, 1901 : B-5)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_1^2/N_1 + S_2^2/N_2}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มสูง
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มต่ำ
S_1^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
S_2^2	แทน	ค่าแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
N_1	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
N_2	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบที่ (t-test) ในการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่าง
คะแนนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน

3.1.1 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรทั้งสองกลุ่มเท่ากัน
 $(\sigma_1^2 = \sigma_2^2)$ สูตร (Norusis, 1990 : B-5)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2/N_1 + S_p^2/N_2}}$$

$$df = N_1 + N_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าแจกแจงแบบที (t-distribution)
 X_1, X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 S_p^2 แทน ความแปรปรวนร่วม (pooled variance)
 คำนวณได้จากสูตร

$$S_p^2 = \frac{(N_1 - 1)S_1^2 + (N_2 - 1)S_2^2}{N_1 + N_2 - 2}$$

3.1.2 ในกรณีที่ความแปรปรวนของประชากรทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน
 $(\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2)$ ใช้สูตร (Norusis, 1990 : B-5) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_1^2/N_1 + S_2^2/N_2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าแจกแจงแบบที (t-distribution)

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (Norusis, 1990 : B-27)

$$F = \frac{\text{BETWEEN GROUPS MEAN SQUARE}}{\text{WITHIN GROUPS MEAN SQUARE}}$$

โดยมี $df = K-1, N-K$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ

3.3 การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) เพื่อเปรียบเทียบระดับความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ เมื่อพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยคู่ใดคู่หนึ่งหรือหลายคู่แตกต่างกัน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) จากข้อ 3.2 ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé Method) โดยใช้คำสั่งในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ ดังนี้ (Norusis, 1990 : B-30)

```
ONEWAY VARIABLES = VALIST BY VANAME
                    (MIN,MAX)
                    /RANGES = SCHEFFÉ
```

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกของกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่างๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามประเมินผล

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการและด้านร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้ เปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้การทดสอบที (t-test) และเปรียบเทียบระหว่างอายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น และระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดที่ต่างกัน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test)

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้การหาความถี่และร้อยละ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Propability)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน
 หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่
 ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษานอก
 โรงเรียนจังหวัดสกล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้
 ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือ
 กลุ่มพลังความมั่นคงกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	246	62.1
หญิง	150	37.9
รวม	396	100.00
2. อายุ (ปี)		
15-30	167	42.2
31-45	154	38.9
มากกว่า 45	75	18.9
รวม	396	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ป.4 และต่ำกว่า	144	36.4
ป.5-ป.7	101	25.5
มัธยม	151	38.1
รวม	396	100.00
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
ไม่เกิน 3,000	250	63.1
3,001-5,000	108	27.3
5,001-5,000	33	8.3
ไม่ตอบ	5	1.3
รวม	396	100.00
5. ความยาวนานในการอาชีพ		
อยู่ในท้องถิ่น (ปี)		
ไม่เกิน 5	13	3.3
6-10	37	9.3
11 ปีขึ้นไป	343	88.6
ไม่ตอบ	3	0.8
รวม	396	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนา		
หรือกลุ่มหลังต่าง ๆ		
เป็นหรือเคยเป็น	236	59.6
ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็น	156	39.4
ไม่ตอบ	4	1.0
รวม	396	100.00
7. ระดับความคุ้นเคยกับ		
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา		
นอกโรงเรียนจังหวัด		
น้อย	146	36.9
ปานกลาง	111	28.0
มาก	136	34.3
ไม่ตอบ	3	0.8
รวม	396	100.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. ระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน		
น้อย-ปานกลาง	83	21.0
สูง	313	79.0
รวม	396	100.00

จากตาราง แสดงสภาพทั่วไปของประชาชน ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จังหวัดสกล ดังต่อไปนี้

1. เพศ

ประชาชน ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสกล เป็นเพศชาย จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 และเป็นเพศหญิง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9

2. อายุ

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสกลที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 มีอายุระหว่าง 31-45 มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 และมีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

3. ระดับการศึกษา

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดสตูล ที่จบการศึกษาระดับ ป.4 และต่ำกว่าจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 จบการศึกษาระดับ ป.5-ป.7 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และจบการศึกษาระดับมัธยม จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1

4. รายได้

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจังหวัดสตูล ที่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 มีรายได้ระหว่าง 3,001-5,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และมีรายได้ 5,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

5. ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสตูล ที่มีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นไม่เกิน 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 มีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น 6-10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และมีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น 11 ปีขึ้นไป จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6

6. การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลัง

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสตูล ที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.6 และที่ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4

7. ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสตูล ที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน้อส จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 ที่มี

ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปานกลาง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 และที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดมาก จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

8. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่จังหวัดสตูล ที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน น้อย-ปานกลาง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูง จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 - 1.1 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านรายด้าน

ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยรวม

ด้าน ที่	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ร่วมคิด	3.16	1.01	ปานกลาง
2	ร่วมตัดสินใจ	2.95	0.99	ปานกลาง
3	ร่วมปฏิบัติการตามโครงการ	3.06	0.95	ปานกลาง
4	ร่วมติดตามผลประเมินผล	2.70	0.99	ปานกลาง
	รวม	2.97	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมคิดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) ด้านร่วมตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.95$) ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$) และด้านร่วมติดตามประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) และการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.97$)

1.2 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายข้อในแต่ละด้านปรากฏผล ดังตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายข้อ

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านร่วมคิด			
1. ร่วมเสนอความคิดเห็นสนับสนุนให้มีการจัดสร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.36	1.20	ปานกลาง
2. ร่วมเสนอแนะแนวทางชักนำให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของที่อ่าน	3.36	1.19	ปานกลาง
3. ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.10	1.18	ปานกลาง
4. ร่วมคิดวิธีการติดตามประเมินผลกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.86	1.13	ปานกลาง
5. ร่วมเสนอแนะแนวทางการจัดสร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านภายในหมู่บ้านของตน	3.14	1.23	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านร่วมตัดสินใจ			
1. ร่วมตัดสินใจในการวางแผนดำเนินกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.01	1.12	ปานกลาง
2. ร่วมตัดสินใจในการกำหนดวิธีการจัดสร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.05	1.19	ปานกลาง
3. ร่วมตัดสินใจในการกำหนดวิธีการจัดบริการแก่ประชาชนภายในหมู่บ้าน	2.89	1.13	ปานกลาง
4. ร่วมตัดสินใจระงับการดำเนินการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อกิจการ	3.01	1.14	ปานกลาง
5. ร่วมตัดสินใจในวิธีการเลือกคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.81	1.21	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ			
1. ร่วมสละแรงงานในการจัดสร้าง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.35	1.12	ปานกลาง
2. ร่วมออกเงินเป็นทุนในการจัด สร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	3.05	1.19	ปานกลาง
3. ร่วมออกวัสดุสำหรับการจัดสร้าง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.89	1.13	ปานกลาง
4. ร่วมประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ สมาชิกในครอบครัวและ เพื่อนบ้านสนับสนุนกิจกรรม ที่อ่านและมาใช้บริการ	3.01	1.14	ปานกลาง
5. ร่วมมือช่วยเหลือดูแลรักษา ความสะอาดภายในบริเวณ ที่อ่าน	2.81	1.21	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับ
ด้านติดตามประเมินผล			
1. ร่วมวางแผนเพื่อการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.89	1.07	ปานกลาง
2. ร่วมจัดทำข้อมูลที่จำเป็นสำหรับ การติดตามประเมินผลที่อ่าน	2.59	1.06	ปานกลาง
3. ร่วมติดตามประเมินผลการจัด กิจกรรมและการบริการของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.62	1.13	ปานกลาง
4. ร่วมหาทางแก้ไขปัญหาที่เป็น อุปสรรคหรือก่อให้เกิดความ เสียหายต่อกิจการที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน	2.88	1.24	ปานกลาง
5. ร่วมสรุปผลการติดตาม ประเมินผลและเสนอแนะ แนวทางเพื่อการปรับปรุง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.73	1.20	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านทุกข้อหรือทุกกิจกรรมในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างชายกับหญิง ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าการทดสอบที เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรเพศ

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	เพศ				t	p
		ชาย (N=246)		หญิง (N=150)			
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1	ร่วมคิด	3.1959	1.0213	3.1133	0.996	0.79	0.413
2	ร่วมตัดสินใจ	3.0325	0.9971	2.8240	0.955	2.05*	0.041
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	3.0813	0.9861	3.0213	0.885	0.61	0.542
4	ร่วมติดตามประเมินผล	2.7610	1.0319	2.6093	0.925	1.47	0.141

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนด้านร่วมคิด ร่วมปฏิบัติตามโครงการและด้านร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตามตัวแปรอายุ
ปรากฏผลดังตาราง 8,9

ตาราง 8 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรอายุ

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ	แหล่งความ	df	SS	MS	F	P
ที่	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	แปรปรวน					
1	ร่วมคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	4.0888	2.0444	2.0084	0.1356
		ภายในกลุ่ม	393	400.0562	1.0180		
2	ร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.5760	4.2880	4.496*	0.0117
		ภายในกลุ่ม	393	374.8090	0.9537		
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.7844	1.3922	1.5525	0.2130
		ภายในกลุ่ม	393	352.4164	0.8967		
4	ร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	7.0473	3.5236	3.6105*	0.0273
		ภายในกลุ่ม	393	383.5478	0.9759		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตาม
ประเมินผล ส่วนด้านอื่น ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

อายุ	คะแนนเฉลี่ย	15-30	31-45	มากกว่า 45
	คะแนนเฉลี่ย	2.8859	3.1133	2.8633
15-30	2.8859	0.0000	0.2274*	0.0226
31-45	3.1133		0.0000	0.2500
มากกว่า 45	2.8633			0.0000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ประชาชนมีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจสูงกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปี ก็กับผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี และผู้ที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี ก็กับผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 2

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมติดตามประเมินผลเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ (test of multiple comparison) โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรระดับการศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรระดับการศึกษา

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ	แหล่งความ	df	SS	MS	F	P
ที่	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	แปรปรวน					
1	ร่วมคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.9849	0.4925	0.4800	0.6191
		ภายในกลุ่ม	393	403.1601	1.0259		
2	ร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.7162	0.3563	0.3659	0.6938
		ภายในกลุ่ม	393	382.6724	0.9737		
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.4618	0.2309	0.2558	0.7744
		ภายในกลุ่ม	393	354.7390	0.9026		
4	ร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6001	0.3001	0.3024	0.7392
		ภายในกลุ่ม	393	389.9949	0.9924		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

2.4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรรายได้ ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรรายได้

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ	แหล่งความ	df	SS	MS	F	P
ที่	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	แปรปรวน					
1	ร่วมคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	41.8832	2.4416	2.3933	0.0927
		ภายในกลุ่ม	388	395.8295	1.0202		
2	ร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.0983	3.0491	3.1765	0.4280
		ภายในกลุ่ม	388	372.4425	0.9599		
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.8557	2.4279	2.7034	0.6820
		ภายในกลุ่ม	388	348.4556	0.8981		
4	ร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.1542	0.5771	0.5789	0.5610
		ภายในกลุ่ม	393	386.7840	0.9969		

จากตาราง 11 แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

2.5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรระดับความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ที่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ร่วมคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	1.6529	0.8265	0.8046	0.4480
		ภายในกลุ่ม	390	400.5897	1.0272		
2	ร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5150	0.7575	0.7789	0.4596
		ภายในกลุ่ม	390	379.2822	0.9725		
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.5167	0.2583	0.2869	0.7507
		ภายในกลุ่ม	390	351.1493	0.9004		
4	ร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.2156	0.1078	1.1079	0.8978
		ภายในกลุ่ม	390	389.7852	0.9994		

จากตาราง 12 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับความยาวนานในการอยู่ในท้องถิ่นแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่ 5

2.6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรสภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลัง ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรการเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ				t	p
		เป็น (N=236)		ไม่เป็น (N=125)			
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1	ร่วมคิด	3.1327	1.011	2.9385	0.979	3.63**	0.000
2	ร่วมตัดสินใจ	3.1169	1.000	2.7128	0.925	4.05**	0.000
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	3.1525	1.001	2.9077	0.843	2.61**	0.009
4	ร่วมติดตามประเมินผล	2.8466	1.044	2.4987	0.884	3.55**	0.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า ประชาชนที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน สูงกว่าผู้ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

2.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ	แหล่งความ	df	SS	MS	F	P
ที่	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	แปรปรวน					
1	ร่วมคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	4.8277	2.4148	2.3714	0.0947
		ภายในกลุ่ม	390	397.1516	1.0183		
2	ร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.6773	3.3387	3.4804*	0.0318
		ภายในกลุ่ม	390	347.1198	0.9593		
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.8975	0.2583	0.2869	0.7507
		ภายในกลุ่ม	390	348.9004	0.8946		
4	ร่วมติดตามประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.9119	1.9560	1.9820	0.1392
		ภายในกลุ่ม	390	384.8822	0.9869		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันในด้านตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของ
การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
ต่างกัน ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจเป็นรายคู่ โดย
วิธีของเซฟเฟ (Scheffé)

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ (test of
multiple comparison) โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffé Method) ไม่พบว่า มี
คู่ใดแตกต่างกัน

2.8 เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปรระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าการทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

เนื่องจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย มีจำนวนเพียง 4 คน จึงจัดกลุ่มรวมกันกับกลุ่มที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านปานกลาง

ด้าน	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	ระดับความรู้				t	p
		น้อย-ปานกลาง (N=83)		สูง (N=313)			
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1	ร่วมคิด	3.0482	1.066	3.1955	0.996	1.18	0.239
2	ร่วมตัดสินใจ	2.7590	0.998	3.0051	0.977	2.03*	0.043
3	ร่วมปฏิบัติตามโครงการ	2.8554	0.967	3.1125	0.937	2.21*	0.028
4	ร่วมติดตามประเมินผล	2.5181	0.980	2.7527	0.994	1.92	0.056

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านด้านร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการสูงกว่าประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย-ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมคิดและด้านร่วมติดตามประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอนโยบายในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างนอกเหนือจากที่กำหนดไว้คือ

3.1 ประชาชนในจังหวัดสตูลคิดว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้คือ

3.1.1 ถ้าชีพมีผู้เสนอความคิดเห็น 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.58 เชื่อว่าอาชีพที่ต่างกันจะทำให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือแตกต่างกันด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับเวลา

3.1.2 การเป็นผู้นำท้องถิ่น มีผู้เสนอความคิดเห็น 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.62 เชื่อว่าผู้นำท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลต่อการชักนำประชาชนให้เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

3.1.3 การได้รับการยอมรับนับถือ มีผู้เสนอความคิดเห็น 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 เชื่อว่าบุคคลในหมู่บ้านที่ประชาชนยอมรับนับถือ เช่น ข้าราชการบำนาญ แพทย์แผนโบราณ มีอิทธิพลต่อการชักนำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้

3.2 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอนโยบายในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ

3.2.1 ประชาชนต่างก็ประกอบอาชีพ จึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีผู้เสนอความคิดเห็น 74 คน คิดเป็นร้อยละ 16.68 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนนัดประชุมชี้แจงให้ตรงกับช่วงเวลาที่ตนเองว่างและต้องการหนังสืออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากหนังสือพิมพ์รายวัน

3.2.2 เจ้าหน้าที่ขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ชาวบ้านไม่ทราบความเป็นไปในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นเหตุให้ประชาชนไม่ค่อยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีผู้เสนอความคิดเห็นจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาเอกโรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบเข้าไปชี้แจงกับประชาชนให้บ่อยครั้งเพื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจ

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูลทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผล ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยหรือมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐาน

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติการ ตามโครงการ และด้านติดตามประเมินผล
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
4. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
5. ประชาชนที่มีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
6. ประชาชนที่สภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
7. ประชาชนที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาชนบทโรงเรียนจังหวัดต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน
8. ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือประจำปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษาชนบทโรงเรียนจังหวัดสกล โดย

วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวน 40 หมู่บ้าน
หมู่บ้านละ 10 ครัวเรือน ได้ครัวเรือน จำนวน 400 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4
ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.73 ค่าความยากง่ายรายข้อ ตั้งแต่ 0.29-
0.85 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.13-0.65
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของ
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน โดยมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97
ค่าอำนาจจำแนก (t) รายข้อ ตั้งแต่ 3.39-8.50
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ
ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอ
เพื่อขอความร่วมมือ และประชุมชี้แจงครูอาสาสมัครเดินสอนเกี่ยวกับรายละเอียดของ
แบบสอบถาม และแบบทดสอบและร่วมดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมกับครูอาสาสมัคร
ในทุกอำเภอ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ชุด ได้รับคืน
396 ชุด นำไปใช้ในการวิเคราะห์ 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.00

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ เพื่อหาค่าต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายตัวแปร
3. ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
4. ทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น และระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
5. เปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) เพื่อเปรียบเทียบระดับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ เมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffé Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ ด้านร่วมคิด ($\bar{X}=3.16$) ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ($\bar{X}=3.06$) ด้านร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=2.95$) ด้านร่วมติดตามประเมินผล ($\bar{X}=2.70$)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอยู่อาศัย ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้
 - 2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างชายกับหญิง พบว่า เพศชาย มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมคิด ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ ด้านร่วมติดตามประเมินผลไม่พบความแตกต่าง
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านร่วมตัดสินใจ สูงกว่าประชาชนที่มีอายุ 15-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านการติดตามประเมินผลนั้นไม่พบว่ามีค่าใดค่าหนึ่งแตกต่างกัน ส่วนด้านร่วมคิด และด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการไม่พบความแตกต่างกัน
 - 2.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

2.4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างประชาชนที่มีรายได้อื่นๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้ง 4 ด้าน

2.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างประชาชนที่มีความยาวนานในการอยู่อาศัยในท้องถิ่นแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

2.6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน สูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า ในด้านร่วมตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จากการทดสอบโดยวิธีของเซฟเฟไม่พบว่ามีความแตกต่างในส่วนด้านร่วมคิด ร่วมปฏิบัติตามโครงการและด้านร่วมติดตามประเมินผลไม่พบความแตกต่าง

2.8 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูงมีส่วนร่วมในด้านการร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการสูงกว่าประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย-ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านร่วมคิดและด้านร่วมติดตามประเมินผลไม่พบความแตกต่าง

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูล

3.1 ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้คือ

3.1.1 อาชีพ กลุ่มตัวอย่าง 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.58 เชื่อว่าอาชีพที่ต่างกันจะทำให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือแตกต่างกันด้วย เพราะเกี่ยวข้องกับเวลา

3.1.2 การเป็นผู้นำท้องถิ่น มีกลุ่มตัวอย่าง 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.62 เชื่อว่า ผู้นำท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลต่อการชักนำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

3.1.3 การได้รับการยอมรับนับถือ มีกลุ่มตัวอย่าง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 เชื่อว่า บุคคลในหมู่บ้านที่ประชาชนยอมรับนับถือ เช่น ข้าราชการ บัญฑาญ แพทย์แผนโบราณ มีอิทธิพลต่อการชักนำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้

3.2 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ

3.2.1 ประชาชนต่างก็ประกอบอาชีพ จึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีผู้เสนอความคิดเห็น 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.68 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนนัดประชุมชี้แจงให้ตรงกับช่วงเวลาที่ตนเองว่าง และต้องการหนังสืออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากหนังสือพิมพ์รายวัน

3.2.2 เจ้าหน้าที่ขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ชาวบ้านไม่ทราบความเป็นไปในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นเหตุให้ประชาชนไม่ค่อยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีผู้เสนอความคิดเห็นจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบ เข้าไปชี้แจงกับประชาชนให้บ่อยครั้งเพื่อให้ประชาชนเกิดความสนใจ

ทั้งสองประเด็นดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีเพียงร้อยละ 18.68 และร้อยละ 7.33 จึงสรุปได้ว่า ไม่ได้เป็นปัญหาที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

การอภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด

ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวมาแล้ว โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ ด้านร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ

1.1 การที่ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมคิดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางอันดับแรก อาจจะเป็นเพราะประชาชนเคยชินกับระบบทำตามคำสั่ง คำแนะนำมากกว่าจะคิดเองดำเนินการเอง เพราะในระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันนี้ไม่ได้ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดริเริ่มอย่างจริงจัง ครูผู้สอนจะอยู่ในฐานะผู้ออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามมากกว่าการให้คำปรึกษาหรืออำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนมุ่งไปสู่กระบวนการคิด ดังนั้นความเคยชินเหล่านี้จึงคิดเป็นนิสัยกับประชาชนโดยเฉพาะในชนบท ประกอบกับโครงการต่าง ๆ ที่ลงไปสู่หมู่บ้าน ส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นความคิดหรือการสั่งการจากเบื้องบนซึ่งเป็นแนวความคิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้เป็นความคิดของประชาชนในพื้นที่โดยตรง แม้ในปัจจุบันการเสนอโครงการจากเบื้องล่างหรือสภาตำบลสู่ระดับจังหวัดเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นแนวความคิดของประชาชนในท้องถิ่น แต่เบื้องหลังจริง ๆ แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐมักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการชี้นำความคิดเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา เมื่อเป็นดังนั้นประชาชนจึงเกิดความไม่มั่นใจ ในแนวความคิดของตนว่า

จะถูกต้องและใช้ได้หรือไม่ ทำให้ไม่ค่อยอยากแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอลิน รัชฟอร์ด (ในทวิตอง หงษ์วิวัฒน์, 2527 : 320) ซึ่งได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดปัญหา เป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปให้ว่าประชาชนเข้ามาช่วยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่คิดขึ้นมา ในทำนองเดียวกัน ฮิวตัน วูฒิเมซี (2526 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง

1.2 การที่ประชาชนในจังหวัดสกล มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการอยู่ในเกณฑ์ปานกลางอันดับที่สอง อาจจะเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ เป็นกิจกรรมที่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเวลา เพราะประชาชนในชนบทของจังหวัดสกล ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักที่สำคัญอยู่ 2 อย่าง คือ การประมง ซึ่งต้องใช้เวลาดังแต่ช่วงบ่ายไปจนกระทั่งถึงช่วงเช้าของแต่ละวัน เวลาที่เหลือเป็นเวลาพักผ่อน ส่วนอีกอย่างหนึ่งคือ อาชีพทำสวนยางซึ่งจะใช้เวลาดัง 02.00 น. ไปจนกระทั่งเวลา 10.00 น. ของแต่ละวันเวลาที่เหลือก็เป็นเวลาพักผ่อน และอีกประการหนึ่งคือ ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ประชาชนมักจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ตนเองได้รับว่ามีมากนักน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงสอดคล้องกับแนวคิดของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2525 : 25-27) ซึ่งได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเวลา คือ ต้องมีเวลาและต้องไม่เสียเงินทองหรือผลประโยชน์เกินกว่าที่คาดว่าจะได้รับผลตอบแทน

1.3 การมีกลุ่มตัวอย่างประชาชนในจังหวัดสกล มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจในเกณฑ์ระดับปานกลางอันดับที่สาม อาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดตั้งแต่ต้นอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นเมื่อถึงขั้นการร่วมตัดสินใจจึงมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องเข้า

ไปร่วม ถึงจะมีบ้างก็น้อย เพราะไม่ได้รับการปลูกฝังให้กล้าตัดสินใจด้วยตนเองมาตั้งแต่ต้น บางครั้งอาจร่วมตัดสินใจในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินงานในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หรือร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการติดตามประเมินผล แต่มักจะเป็นเพียงเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟังหรือยกมือสนับสนุนเมื่อประชาชนในที่ประชุมเสนอตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

1.4 การที่ประชาชนในจังหวัดสุคภูมิมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ปานกลางอันดับที่สี่ อาจจะ เป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมด้านติดตามประเมินผลเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายของกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่มีความเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ ข้างต้น หากประชาชนไม่ได้เข้าไปร่วมตั้งแต่ต้น หรือเข้าไปร่วมเพียงส่วนน้อย กิจกรรมการติดตามประเมินผล ซึ่งมีความสำคัญที่สุด แต่ประชาชนจะไม่เห็นความสำคัญ ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ไม่พยายามสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ในการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุคภูมิทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัย อยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

ผลการวิจัยปรากฏว่า เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านในด้านการตัดสินใจสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมาจากเหตุผลที่ว่า ลักษณะของสังคมไทยในชนบททั่วไป ยังคงยอมรับว่าผู้ชายเป็นผู้นำในครอบครัว และเป็นผู้ตัดสินใจแทนผู้หญิง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ กรรณิกา ชมดี (2524 : 108) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 กล่าวคือ เพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าหญิง และสอดคล้องกับ ฉอาน วุฒิกรรมรักษา (2526 : 115) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมของประชาชนในชนบทศึกษาเฉพาะกรณี โครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคุ้มพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า เพศชายเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงทั้ง 5 ขั้นตอน ของการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แนว โนติพันธ์ (2534 : 94) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบทในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนมากกว่าเพศหญิง ทั้ง 4 ด้าน

สำหรับด้านร่วมคิด ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการและด้านติดตามประเมินผล นั้น พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็น กิจกรรมที่ไม่ได้จำกัดว่าผู้ชายจะต้องเข้ามามีบทบาทมากกว่าหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ เจาะสะปิ๊ง บารู (2535 : 79) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ศูนย์สวัสดิการตลาดของสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า สมาชิกศูนย์สวัสดิการตลาด ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิการตลาดไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับทิพวรรณ สุขสุพันธ์ (2535 : 114) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกองทุนและเวชภัณฑ์ ประจำหมู่บ้านใน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สมาชิกที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนและ เวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านระหว่างกลุ่มอายุ 15-30 ปี, 31-45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี ส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจมากกว่าประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 31-45 ปี เป็นวัยที่มีความรับผิดชอบและเป็นวัยที่อยู่ในฐานะผู้นำครอบครัวหรือผู้นำในชุมชน จึงเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจแทนสมาชิกในครอบครัวหรือชุมชน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลหัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (2519 : 60-69) ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีอายุสูงก็มีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในด้านร่วมคิด ร่วมปฏิบัติการตามโครงการและด้านร่วมติดตามและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แนว โสคติพันธ์ (2534 : 98) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ อนุกุล (2522 : 40) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ของสตรีอาสาสมัคร พบว่า ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย และขัดแย้งกับผลการวิจัยของ คีฟแมน (Kaufman, 1949 : 301) ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีอายุสูงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

2.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน ระหว่างระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และชั้นมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนในจังหวัดสุลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นเรื่องของความสมัครใจและต้องการเป็นที่ยอมรับ

ของสังคมในชุมชนนั้น ๆ เป็นอันดับแรก ประกอบกับการมีเข้าร่วมในกิจกรรมของที่
อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมิได้มีข้อกำหนด เกี่ยวกับระดับการศึกษา เป็นลักษณะที่เปิด
กว้าง อีกทั้งหลักการสำคัญของกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านก็มุ่งที่จะลดความ
เหลื่อมล้ำทางด้านต่าง ๆ ของประชาชน จึงทำให้ระดับการศึกษาไม่ส่งผลให้เกิด
ความแตกต่างในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้าน ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ ผดุง อารยะวิญญู และคณะ
(2528 : 75) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมและการยอมรับของประชาชนใน
โครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการพัฒนาชนบทระดับ
หมู่บ้าน ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่น และขัดแย้งกับการศึกษาของ บราวน์
(Brown, 1953 : 59) ที่ได้วิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างแข็งขัน
และไม่แข็งขันมักจะมีการศึกษาแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูง มักจะเข้า
ร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ แต่สอดคล้องกับการศึกษาของ
ไชย พรหมคีรี (2533 : 77) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่อเนื่องของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล อำเภอมาฮอ จังหวัดปัตตานี พบว่า สมาชิก
ศูนย์เยาวชนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องของศูนย์
เยาวชนตำบลไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ กิษยารมล สุขสัมพันธ์
(2535 : 117-118) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ
สมาชิกกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สมาชิกที่มี
ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านไม่
แตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท, 3,001-
5,000 บาท และ 5,001 บาทขึ้นไป

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรม
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในกรณีของรายได้กับการ

มีส่วนร่วมประชาชนในแต่ละหมู่บ้านเล็งเห็นว่า การเข้าร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่ได้มีข้อกำหนด เฉพาะเรื่องการเงินเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงมีทางเลือกในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านอื่น ๆ อีก ตามที่ตนสามารถจะดำเนินการได้ และอีกประการหนึ่งก็คือสภาพทางสังคมของชุมชนในชนบทนั้น แม้ว่ารายได้จะต่างกัน แต่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ไม่ได้แบ่งแยกตนเกิดมีช่องว่างระหว่างผู้มีรายได้สูงกับผู้มีรายได้น้อย ในชุมชนจึงมีลักษณะเกื้อกูลกันสนิมสนมกัน ผลการศึกษาครั้งหนึ่งจึงสรุปได้ว่า ประชาชนในจังหวัดสตูล ที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จึงขัดแย้งกับกรมพัฒนาชุมชน (2519 : 60-90) ที่ได้สรุปในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลชวบุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้ครอบครัวต่อปีสูงและมีที่ดินถือครองทำมาหากินมาก เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า และขัดแย้งกับ อารยา วัฒนกิจ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับรายได้น้อย แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์วรรณ สุทธิพันธ์ (2535 : 117) ได้ทำการวิจัยปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านในจังหวัดนราธิวาส พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจาะสะปิอิง บารู (2534 : 82) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดของสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า สมาชิกที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดไม่แตกต่างกัน

2.5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่เกิน 5 ปี, 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่มีความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่เกิน 5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่พำนักอาศัยอยู่ในชุมชนก่อนหรือหลังมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเท่าเทียมกัน และโดยปกติแล้วในสังคมชนบท ประชาชนจะมีความสัมพันธ์กันแบบปฐมภูมิ ทำให้รู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกันในระยะเวลาที่รวดเร็ว ดังนั้นเมื่อมีสมาชิกใหม่เข้ามาที่จะชักนำและให้เกียรติเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในส่วนของสมาชิกใหม่ก็ยินดีที่จะเข้าร่วมเพราะต้องการผูกมิตรเป็นพรรคพวก ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของกรมพัฒนาชุมชน (2519 : 60-90) ได้สรุปในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวเม่า อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคคลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านนานกว่า 20 ปี และขัดแย้งกับผลงานการวิจัยของ คัฟแมน (Kaufman, 1949 : 301) ได้ศึกษาพบว่า ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนอันหมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นยาวนานมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นระยะสั้น แต่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในระดับขั้นที่ 3 และ 4 ของ มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 90) ซึ่งกล่าวว่า ในขั้นที่ 3 คนเราต้องการความรักและการยอมรับเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคพวกคือ ความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น รวมทั้งมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น ขั้นที่ 4 คนเราต้องการยกย่องนับถือจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม ต้องการให้คนอื่นยอมรับตนเองว่าเป็นคนสำคัญ เป็นคนมีเกียรติและสอดคล้องกับ แนว โสติกพิณธ์ (2534 : 88) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนในจังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่มีความยาวนาน ในการอยู่อาศัยในท้องถิ่นแตกต่างกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างการเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ กับไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่สภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 4 ด้าน ที่ระดับ .01 ซึ่งได้แก่ ด้านความคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มาก่อน ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมชุมชน เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ทำให้เป็นผู้ที่มีโลกทรรศน์กว้างไกล ต้องการใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างจากผู้ที่ไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา วัฒนกิจ (2526 : 79) ได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวคือ ผู้ปกครองที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ สกนธ์ จันทร์รักษ์ (2528 : 75) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลจังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และสอดคล้องกับ แนวโรสติกพันธ์ (2534 : 98) ประชาชนในเขตจังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน กล่าวคือ ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ

2.7 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านระหว่างระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน น้อย ปานกลาง และมาก

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่มีระดับความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ

ประจำหมู่บ้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ น่าจะเป็น เพราะเป็นการศึกษากับประชาชนที่มีสภาพการดำรงชีวิตในชุมชนอันเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมที่มีความยึดมั่นอยู่กับหลักศาสนา และมีความสัมพันธ์กับผู้นำทาง ศาสนาเป็นสำคัญ ประกอบกับกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมที่ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของประชาชนภายในหมู่บ้าน รัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนเอกสาร สิ่งพิมพ์ และงบประมาณค่าหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับต่อที่อ่าน 1 แห่ง (ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดสุล, ม.ป.ป. : 4) ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลนั้น น่าจะไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงขัดแย้งกับ สกนธ์ จันทรรัถย์ (2528 : 75) ได้ศึกษา ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการติดต่อกับพัฒนากรมากจะมีส่วนร่วมในการ จัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการติดต่อกับพัฒนากรน้อย ไชย พรหมศรี (2533 : 80) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่อง ของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล อำเภอมาฮอ จังหวัดปัตตานี พบว่า สมาชิกศูนย์เยาวชน ตำบลที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องสูงกว่ากลุ่มที่มีการ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อย และขัดแย้งกับผลการศึกษาวิจัยของ แนว โสสถิพันธ์ (2534 : 101) ซึ่งได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท ใน จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนในชนบทในจังหวัดสงขลาที่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ สักกระทรวงหลักที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นน้อย ปานกลาง และมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรม การพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ เจาะสะปืออิง บารู (2534 : 79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ศูนย์สวัสดิการตลาดของสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า สมาชิกศูนย์สวัสดิการ ตลาดที่มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิ การตลาดไม่แตกต่างกัน

2.8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านระหว่างระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย ปานกลาง กับสูง

ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านสูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูงกว่าประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านน้อย-ปานกลางในด้านร่วมตัดสินใจและเข้าร่วมปฏิบัติการตามโครงการ ทั้งนี้เพราะว่าผู้ที่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูง ย่อมเห็นประโยชน์และผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บील (Beal, 1971 : 249) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงานทุกอย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติสูงจะเป็นตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่น ความรู้ความเข้าใจในหลักการคือ ถ้าเข้าใจในหลักการโดยละเอียดถูกต้องแล้วก็มักจะให้ความร่วมมือดี เพราะมองเห็นคุณค่าของงานและในทำนองเดียวกัน ถ้าไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของงานนั้น ก็จะไม่ให้ความร่วมมือเลย หรือร่วมมือแต่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา วัฒนกิจ (2526 : 79) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ พัทธพจนภรณ์ (2530 : 68) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรบ้านลาดจำกัด จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการและวิธีการสหกรณ์การเกษตรมากจะมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีความรู้และความเข้าใจในหลักการและวิธีการสหกรณ์การเกษตรน้อย

สำหรับในด้านการมีส่วนร่วมคิดและร่วมคิดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนที่มีระดับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะว่า ประชาชนไม่ได้รับการปลูกฝังให้รู้จักคิดหรือใช้ความคิด และกิจกรรมด้านร่วมคิดตามประเมินผลนั้น เป็นกิจกรรมอันดับสุดท้าย ซึ่งประชาชนไม่เห็นความสำคัญว่าจะได้รับผลตอบแทนอะไรบ้าง จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรพินธ์ สุทธิพันธ์ (2533 : 102) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัย

ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มหมู่บ้านเกษตรกรในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มพูนรายได้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสุลล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ และด้านร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ อาทิเช่น ครูอาสาสมัครเดินสอน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนประจำอำเภอ และหัวหน้างานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านควรจะได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทาง ปรับปรุง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้ง 4 ด้านให้เพิ่มขึ้น เช่น ด้านร่วมคิด วิธีการติดตามประเมินผลกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจการกำหนดวิธีการจัดบริการแก่ประชาชน ภายในหมู่บ้าน ร่วมตัดสินใจในวิธีการเลือกคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ร่วมมือช่วยเหลือดูแลรักษาความสะอาดภายในบริเวณ ร่วมจัดทำข้อมูลที่สำคัญสำหรับการติดตามประเมินผล และร่วมติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการบริการต่างของที่อ่านด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดประชุมชี้แจงชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จัดระบบเครือข่ายภายในหมู่บ้าน นิเทศติดตามการปฏิบัติของคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการจัดการประกวดที่

ถ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ เพื่อการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สูงขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนา กิจกรรมของถ่านหนังสือในแต่ละหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ด้านร่วมตัดสินใจ ซึ่งปรากฏว่า ชายมีส่วนร่วมมากกว่าหญิงนั้น ผู้หน้าที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะหามาตรการสนับสนุนให้ผู้หญิง เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะ ในปัจจุบันงานพัฒนาหมู่บ้านในหลาย ๆ ด้านประสบผลสำเร็จ และมีความเข้มแข็ง ก็เพราะมีผู้นำกลุ่มเป็นสตรี ส่วนในด้านกลุ่มอาสาสมัครชักนำ และสนับสนุนกลุ่มประชาชน ที่มีอายุระหว่าง 15-30 ปี เข้าร่วมกิจกรรมและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในด้านตัดสินใจให้มากขึ้น เพราะกลุ่มประชาชนเหล่านี้ เป็นกลุ่มเป้าหมายของงานการศึกษาออก โรงเรียนโดยตรง และเป็นวัยหนุ่มสาว ซึ่งเป็นวัยแรงงานที่สำคัญในการพัฒนา ประเทศ

1.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ ของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กัน จึงควรพิจารณา เป็นประเด็นสำคัญในการเลือก หรือแต่งตั้งบุคคลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพราะประชาชนที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่ม พลังต่าง ๆ จะเป็นผู้ที่มีโลกทรรศน์กว้างไกล และจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ สูง ดังนั้นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จึง ควรหาวิธีการที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสรวมตัวเป็นกลุ่มอาสาสมัครหรือกลุ่มพลัง ต่าง ๆ เสียก่อน เมื่อกลุ่มรวมตัวกันเหนียวแน่นก็จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูงขึ้นด้วย

1.4 ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการประกอบอาชีพของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ทำให้ไม่ค่อยมีเวลา เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของถ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีผู้เสนอ ความคิดเห็น จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.68 ดังนั้น เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ หัวหน้างานถ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ครู อาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ควรจะสำรวจข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านเพื่อจะได้

ทราบว่าในแต่ละหมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร ในช่วงเวลาใด และมีช่วงเวลาใดที่ประชาชนมีเวลาว่างจะได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการประชุมการพบปะพูดคุย รวมทั้งการจัดหาหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ให้บริการแก่ประชาชนให้ที่อ่านหนังสือ ได้ตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้

1.5 ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนไม่ทราบ ความเป็นไปในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นเหตุให้ประชาชนไม่ค่อย ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีผู้เสนอความคิดเห็น จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ ควรจะเป็น ในเรื่องของความต่อเนื่องสม่ำเสมอ และความหลากหลายเป็นต้นว่าทุกสัปดาห์ทุกเดือน หรือทุกครั้ง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบลงไปนิเทศติดตาม จะโดยวิธีการพูดคุยชี้แจงกลุ่มย่อย จัดประชุม ใช้เอกสารแผ่นพับ แผ่นปลิว ใช้สื่อ สไลด์ หรือวีดิทัศน์ ที่กระตุ้นให้ เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน แต่ก็ต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและกลุ่มเป้าหมาย หากดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้รู้และเข้าใจประชาชนย่อมเห็นคุณค่าและปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของตน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากที่ได้ศึกษามาแล้ว เช่น การรับข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม การศึกษาคูงาน

2.2 ควรขยายพื้นที่ที่จะทำการศึกษาให้กว้างขวางมากกว่านี้ เช่น ระดับ การศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรจะศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้าน (Participate Observation)

2.4 ควรจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน กิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

หนังสือ

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. กองแผนงานและการวิจัย. 2525. รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียนเล่ม 4. กรุงเทพฯ : เพชรสยามการพิมพ์.
- _____. 2534. สถิติการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนเจ.เอ็น.ที.
- โกวิท วรพิพัฒน์. 2527. "ความจำเป็นของการมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในการพัฒนาประชากร". วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (สำเนา).
- _____. 2530. "คำกล่าวเปิดการประชุมสัมมนาของอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เรื่องบทบาทของเครื่องเล่นกับงานห้องสมุดในประเทศไทย ห้องมหกรรมอาคารพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2527" ในรวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 6. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ชุมนุมสัมมนาคณะรัฐศาสตร์. 2528. การเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2527. ระเบียบวิธีการศึกษาทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.

พวงรัตน์ กวีรัตน์. 2531. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.

กรุงเทพฯ : เจริญผล.

พัฒน บัญญัติพันธ์. 2517. การสร้างพลังชุมชนโครงการพัฒนาชุมชน.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พุทธชาติ ราชปรีชา. 2524. การศึกษานอกระบบโรงเรียน (ศึกษา 481).

กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.

กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภากาการพิมพ์.

_____. 2526. นโยบายและแนวทางการปฏิบัติโครงการสร้างงานในชนบท.

สำนักราชเลขาธิการ สำนักนายกรัฐมนตรี.

ยวิวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนไทยฮอนูเคราะห์ไทย.

วัน เดชพิชัย. 2532. สถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2520. คู่มือการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

อันดับ 3. กรุงเทพฯ : วิษัรินทร์การพิมพ์.

ศึกษาธิการเขต 8, สำนักงาน. 2518. คู่มือปฏิบัติงานการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์

ประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

สุนทร โดตรบรเทา. 2524. การศึกษานอกโรงเรียน. ภาควิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (สำเนา).

เสนาะ บุญเทือง. 2533. "จากที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมาเป็นที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน" ใน วิวัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษา
นอกโรงเรียน. กองพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียน กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ครูสภา. หน้า 238.

อลิน รพีพัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม
และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. 2525. การพัฒนาบุคลากรกลุ่มและชุมชน. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารสาร

เจริญผล สุวรรณโชติ. 2528. "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านรากฐานการพัฒนา
การอ่านจริงหรือ" จันทร์เกษม. ฉ.186 (กันยายน-ตุลาคม 2528),
หน้า 1-5.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2526. "การระดมประชาชนเพื่อพัฒนาชนบท". เศรษฐศาสตร์
ปริทัศน์. ฉ.1 (9-13 มกราคม 2526), หน้า 10.

ทองอยู่ แก้วไทรชะ. 2525. "แนวคิดทางการศึกษานอกโรงเรียนทิศทางใน
อนาคต". ลานข่อย. 2 (มิถุนายน-สิงหาคม 2525), หน้า 17-18.

วัลลีย์ ประสาททองโอสถ. 2514. "โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน".
การศึกษาผู้ใหญ่. ฉ.48 (กันยายน-ตุลาคม 2514), หน้า 25-25.

รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์

กรรณิกา ชมดี. 2524. "การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทาง
เศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีตำบลท่าช้าง อำเภอ
วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

กาญจนา วิไลรัตน์. 2531. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษา
นอกโรงเรียนของกรรมการสภาตำบลในท้องที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัด
นครปฐม", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

การพัฒนาชุมชน, กรม. กองวิจัยและประเมินผล. 2519. การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในรายงานการวิจัยโครงการสารภี ตำบลข้าวเมง อำเภอสารภี
จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.

_____. 2518. รายงานการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่ดำเนินการมาแล้ว 5 ปี
เขตพัฒนาตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ :
ส่วนท้องถิ่น.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. กองแผนงานและวิจัย. 2529. แผนพัฒนา
การศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (2530-2534). กรุงเทพฯ :
กองแผนงานและวิจัย.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. กองแผนงานและวิจัย. 2527. รายงานผล
การปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2526. กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภการพิมพ์.

2522. รายงานผลการวิจัย เรื่ององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ของการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : ศรีสมบัติการพิมพ์.

2528. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย.

กิตติยา ส่วนะคุณานนท์. 2520. การศึกษาสภาพการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์
ของการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในเขตการศึกษา 4 บทคัดย่อ
งานวิจัยและประเมิน ผลการศึกษานอกโรงเรียน 2520-2522.
(สำเนา).

เก็บ ศรีสง่า. 2528. "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่าน
หนังสือประจำหมู่บ้านของประชาชนในเขตชนบทพื้นที่ภาคจน อำเภอโคกพระ
จังหวัดนครสวรรค์", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
(สำเนา).

จินดา นูเร. 2531. "ปัญหาการดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน : กรณี
ศึกษาจังหวัดมหาสารคาม", วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

- จิราญ์ ศาสรี. 2519. "ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านและผลที่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้รับจากที่อ่านหนังสือพิมพ์", ปรินทิพนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ผู้ใหญ่-มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา).
- จะสปีอิง บารุ. 2534. "การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดของสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกันในจังหวัดปัตตานี", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).
- ฉอาน วุฒิกรมรักษา. 2526. "ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคันทรง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (สำเนา).
- ไชย พรหมศรี. 2523. "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบลอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี" วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).
- ถนัด ม่วงมณี. 2526. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในงานการศึกษา นอกโรงเรียนในท้องที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่", วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

ทิพย์วาทณ สุขสุพันธ์. 2535. "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ
กองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดนราธิวาส", วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์. (สำเนา).

นเรศ วงศ์สวัสดิ์. 2526. "ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติผู้นำท้องถิ่น
ที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบทเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่",
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

นฤมล คັນธสุรเศรษฐ และทวีป อภิลักษณ์. 2533. "ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
เพื่อการศึกษาในระบบ", เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้
แหล่งวิทยาการในชุมชน. หน้าที่ 10. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
หน้า 415-417.

แนว โสติดิพันธ์. 2534. "การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชน
ในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา", วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์. (สำเนา).

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์. 2522. "การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์
ประจำหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง", วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (สำเนา)

ผดุง อารยะวิญญู, สุนทร โคตรบรรเทา และมลิวลัย ธรรมแสง. 2528.

ปัญหาในการพัฒนาชนบทของรัฐบาล. (สำเนา).

พรศักดิ์ พิศรพจนานุกรม. 2530. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก
ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตร
บ้านลาดจำกั๊ด จังหวัดเพชรบุรี" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิจิต ธรรมชาติ. 2531. "การศึกษาลักษณะการใช้บริการที่อ่านหนังสือประจำ
หมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดนราธิวาส", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา).

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตูล, ม.ป.ป. คู่มือกรรมการที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้านสตูล. (เอกสารอัดสำเนา).

สกนธ์ จันทร์รักษ. 2528. "ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลจังหวัดตรัง", วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

สุจินต์ ดาววีระกุล. 2527. "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
โครงการหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวด
หมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527",
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
(สำเนา).

อารยา วัฒนกิจ. 2526. "ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัด
ปทุมธานี". วิทยานิพนธ์ปริญพามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชา
สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

อำนาจ จำปาเงิน. 2522. "มาตรฐานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน",
บทคัดย่องานวิจัยและประเมินผลการศึกษาออกโรงเรียน พ.ศ. 2520-
2522. (สำเนา).

อุบลวรรณ สืบขุบล. 2529. "ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย : ศึกษากรณีการตั้งถิ่นฐานใหม่ของผู้มีรายได้
น้อยโครงการพัฒนาบางบัว กรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).

สิ่งพิมพ์

การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. กองแผนงานและการวิจัย. 2534. แผนพัฒนา
การศึกษาออกโรงเรียน ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดโอเคอินเตอร์แควร์.

_____. 2525. สรุปย่องานวิจัยประเมินผลติดตามผลการศึกษาออกโรงเรียน
ที่ดำเนินงานโดยศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง เนื้อหา ได้ ตะวันออก
เฉียงเหนือและกองแผนงานวิจัย. กรุงเทพฯ : หนึ่งใจจัดการพิมพ์.

Book

Biddle, Bruce J., and Thomas, Edwin J. 1966. Role Theory :
Concepts and Research. New York : Wiley & Sons. Inc.

Brown, Emory J. 1953. Who Take Parin Rural Organization.
State College. Pennsylvania State College Press
Report (June).

Cohen J. and Uphoff, N.T. 1977. Rural Development Participation.
Ithaca : Cornell University.

Cronbach J.L. 1970. Essential of Psychological Testing.
3rd ed. New York : Harper and Row Publication.

Kaufman, Harold F. 1949. Participation Organized Activities
in Selected Kentucky Localities. Agricultural
Experiment Station Bulletins.

Knowles, Malcolm S. 1980. The Modern Practice of Adult
Education : From Pedagogy to Andragogy. Chicago :
Follett Publishing Company.

Maslow, Abraham M. 1954. Motivation and Personality.
New York : Harper and Row.

Muzaffer, Sherif. 1970. Group Conflict and Co-operation.
London : Routledge & Kegan Paul Ltd.

Norusis, Marija J. 1990. SPSS/PCT 4.0. Chicago : SPSS
Inc.

Parsons, Talcott and Shils Edward A. 1951. Toward a
General Theory of Action. New York : Harper and
Row.

Rogers, Everett M. and Shoemaker Floyed F. 1971. Communication and Innovation : A Cross Cultural Approach. 2nd ed.
New York : The Free Press.

Thomas, W.I. 1967. The Unadjusted Girl with Cases and Standpoint for Behavior Analysis. New York :
Harper & Row.

Journal

Akhtar, Ali. 1977. "Intergrated Rural Development".
Phillipine Journal of Public Administration. Vol
21 No.1 (Jan. 1977). 26-27.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 5 ท่าน

1. นายจิต รักชาติ ศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

ประจำจังหวัดสตูล

2. นายอุดม อินเจริญ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอละงู

3. นายสกุลชัย มิตรเปรี๊ญ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอทุ่งหว้า

4. นายสมบูรณ์ บุญรัตน์ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอควนโดน

5. นางสาวสมจิต หลุมเพ็ด หัวหน้างานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสตูล

ภาคผนวก 2

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้คืนอย่างสมบูรณ์
จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ชุด ได้รับคืนและ
สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จำนวน 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.00
ดังรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ใน
หมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านตั้งอยู่ตามทะเบียนที่อ่านหนังสือ
ปีงบประมาณ 2535 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุล

ที่	อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		ร้อยละ
			ส่งไป	รับคืนและสมบูรณ์	
1	เมืองสุล	80	80	80	100.00
2	ละงู	100	100	100	100.00
3	ทุ่งหว้า	60	60	60	100.00
4	ควนกาหลง	60	60	56	99.00
5	ควนโดน	50	50	50	100.00
6	ท่าแพ	50	50	50	100.00
รวม		400	400	396	99.00

ภาคผนวก 3
การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ประชาชนที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 35 คน คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ตั้งอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ ปรากฏผลในรายละเอียดดังนี้

1. ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏผลดังตาราง

17

ตาราง 17 ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ค่าความเชื่อมั่น
ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	0.7294
ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่	
-ด้านร่วมคิด	0.9123
-ด้านร่วมตัดสินใจ	0.9122
-ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ	0.8845
-ด้านร่วมติดตามประเมินผล	0.9508
โดยรวม	07.9701

2. ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อที่	P	r
1	0.29	0.18
2	0.65	0.59
3	0.69	0.57
4	0.78	0.18
5	0.65	0.48
6	0.80	0.19
7	0.68	0.13
8	0.76	0.32
9	0.71	0.40
10	0.76	0.31
11	0.68	0.53
12	0.52	0.13
13	0.68	0.65
14	0.50	0.21
15	0.85	0.29

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านรายชื่อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง

19

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ข้อที่	t
ด้านความคิด	
1	3.37
2	8.50
3	5.83
4	5.49
5	5.27
ด้านร่วมตัดสินใจ	
1	6.96
2	6.32
3	6.11
4	5.00
5	6.10
ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ	
1	6.90
2	4.06
3	3.54

ข้อที่	t
4	6.25
5	4.37
ด้านความคิด	
1	6.36
2	6.25
3	5.59
4	8.08
5	7.79

ภาคผนวก 4

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ในจังหวัดสกล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามในชุดนี้ 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 - ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
2. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงทุกข้อ
3. คำตอบของท่านผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ
4. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ดีก็ด้วยความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากทุกท่าน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ณรงค์ ทองใบ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

สมบูรณ์

 ไม่สมบูรณ์

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	รหัสแบบสอบถาม		
คำชี้แจง	กรุณาเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์	1	2	3
	บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....	☐	☐	☐
	ตำบล.....ถนน.....	☐	☐	☐
	จังหวัดสุลล			

คำชี้แจง	โปรดกาเครื่องหมาย (/) ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ		4
	() ชาย	☐
	() หญิง	☐
2. ปัจจุบันท่านอายุ		5
	() 15-30 ปี	☐
	() 31-35 ปี	☐
	() 46 ปีขึ้นไป	☐
3. ท่านจบการศึกษาระดับใด		6
	() ป.1-ป.4 และต่ำกว่า	☐
	() ป.5-ป.7	☐
	() สูงกว่า ป.7 หรือมัธยมศึกษา	☐
4. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด		7
	() ไม่เกิน 3,000 บาท	☐
	() 3,001-5,000 บาท	☐
	() 5,001 บาทขึ้นไป	☐

5. ท่านอาศัยอยู่ในท้องถิ่นยาวนานเพียงใด () ไม่เกิน 5 ปี () 6-10 ปี () 11 ปีขึ้นไป	8 ☐
<p>6. ท่านเป็นสมาชิกพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ หรือไม่
(อาทิ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร
กลุ่มอาสาสมัคร)</p> <p>() เป็นหรือเคยเป็น</p> <p>() ไม่เป็น</p>	9 ☐
<p>7. ท่านได้พบปะพูดคุยและติดต่อปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ ครูอาสาฯ
คณะครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ) มากน้อย
เพียงใดในรอบปีที่ผ่านมา</p> <p>() ไม่เกิน 5 ครั้ง</p> <p>() 6-10 ครั้ง</p> <p>() มากกว่า 10 ครั้ง</p>	10 ☐

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างท้ายข้อความตามความรู้
ความเข้าใจของท่านให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ไม่	ไม่ใช่	สำหรับผู้วิจัย
			11
1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นสาธารณสมบัติ ส่วนรวม.....	☐
2. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่ตำรวจจะจัดไว้ที่ ทำการผู้ใหญ่บ้าน.....	
3. การมาอ่านหนังสือในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จะทำให้รู้ข่าวสารทั่วไปและข่าวสารทางราชการ.....	
4. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นการสร้างความ ร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้าน ในหมู่บ้าน.....	
5. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นแหล่งช่วยในการ ศึกษาหาความรู้ในการประกอบอาชีพของประชาชน.....	
6. ชาวบ้านเป็นผู้สร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านโดย จะต้องหาสถานที่ ช่วยกันออกแรงและเงินในการ ก่อสร้างเอง.....	
7. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่อยู่ในแต่ละหมู่บ้านแต่ละ แห่งทางราชการเป็นผู้สร้างให้.....	
8. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้รับเลือก มาจากประชาชนในหมู่บ้านโดยชาวบ้านเป็น ผู้คัดเลือก.....	

ข้อความ	ไม่	ไม่ใช่	สำหรับผู้วิจัย
9. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านประชุมและแก้ไขปัญหาอุปสรรคและปรับปรุงที่อ่านหนังสืออย่างน้อยเดือนละครั้ง.....			
10. หนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ในที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสามารถนำออกไปอ่านที่บ้านได้เป็นครั้งคราว....			
11. ค่าหนังสือพิมพ์ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแต่ละที่ชาวบ้านเป็นผู้掏เงินช่วยกันซื้อเองเฉพาะหมู่บ้านตน.....			
12. คณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นผู้ปรับปรุงดูแลรักษาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านร่วมกัน.....			
13. ทางราชการเป็นผู้掏เงินจ้างผู้ดูแลรักษาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นรายเดือน.....			
14. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่ควรให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ชาวบ้านมาร่วมเป็นกรรมการ.....			
15. สิ่งสำคัญที่สุดในการพิจารณาจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านคือ สถานที่.....			

- ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างท้ายข้อความของแต่ละข้อที่กำหนด
 เห็นว่าเป็นจริง (ในแต่ละข้อเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
	↓ ที่สุด	4	กลาง	2	↑ ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ด้านร่วมคิด						
1. ร่วมเสนอความคิดเห็นสนับสนุน ให้มีการจัดสร้างที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน.....						12 ☐
2. ร่วมเสนอแนะแนวทางชักนำให้ ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความ สำคัญของที่อ่าน.....						13 ☐
3. ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน...						14 ☐
4. ร่วมคิดวิธีการติดตามประเมิน ผลกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน.....						15 ☐
5. ร่วมเสนอแนะแนวทางการจัด สร้างที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้านภายในหมู่บ้านของตน..						16 ☐

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ด้านร่วมตัดสินใจ						
1. ร่วมตัดสินใจในการวางแผน ดำเนินกิจกรรมของที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน.....						17 ☐
2. ร่วมตัดสินใจในการกำหนด วิธีการจัดสร้างที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน.....						18 ☐
3. ร่วมตัดสินใจในการกำหนด วิธีการจัดบริการแก่ประชาชน ภายในหมู่บ้าน.....						19 ☐
4. ร่วมตัดสินใจระงับการดำเนิน การใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความ เดือดร้อนเสียหายต่อกิจการ..						20 ☐
5. ร่วมตัดสินใจในวิธีการเลือก คณะกรรมการที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน.....						21 ☐

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ด้านร่วมปฏิบัติตามโครงการ						
1. ร่วมสละแรงงงานในการจัด สร้างที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน.....						22 ☐
2. ร่วมออกเงินเป็นทุนในการจัด สร้างที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน.....						23 ☐
3. ร่วมออกวัสดุสำหรับการจัด สร้างที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน.....						24 ☐
4. ร่วมประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ สมาชิกในครอบครัวและ เพื่อนบ้านสนับสนุนกิจกรรมที่ อ่านและมาใช้บริการ.....						25 ☐
5. ร่วมมือช่วยเหลือดูแลรักษา ความสะอาดภายในบริเวณ ที่อ่าน.....						26 ☐

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับผู้วิจัย
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ด้านติดตามประเมินผล						
1. ร่วมวางแผนเพื่อการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	27 ☐
2. ร่วมจัดทำข้อมูลที่จำเป็น สำหรับการติดตามประเมินผล ที่อ่าน.....	28 ☐
3. ร่วมติดตามประเมินผลการจัด กิจกรรมและการบริการของ ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน.....	29 ☐
4. ร่วมหาทางแก้ไขปัญหาที่เป็น อุปสรรคหรือก่อให้เกิดความ เสียหายต่อกิจการที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน.....	30 ☐
5. ร่วมสรุปผลการติดตามประเมิน ผลและเสนอแนะแนวทางเพื่อ การปรับปรุงที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน.....	31 ☐

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ท่านคิดว่านอกจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความยาวนานในการอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาหรือกลุ่มพลังต่าง ๆ การเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการเป็นผู้ที่มีทั่วไปเกี่ยวกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านแล้วยังมีปัจจัยอะไรอีกบ้างที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

1.1

.....

1.2

.....

1.3

.....

2. ในความคิดเห็นของท่านนอกจากประชาชนจะเข้าร่วมมามีส่วนร่วมในด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการตามโครงการและร่วมติดตามประเมินผลแล้ว ยังจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในด้านใดอีกบ้าง

2.1

.....

2.2

.....

2.3

.....

ภาคผนวก 5

ที่ ทม 1212.03/ว 073

ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี 94000

20 มกราคม 2537

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

ด้วย นายณรงค์ ทองใบ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูล" ซึ่งท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบและแบบสอบถามเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป และพร้อมกันนี้ได้แนบบททดสอบและแบบสอบถามมาอย่างละ 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)

รองหัวหน้าภาควิชาการศึกษาฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

ภาควิชาการศึกษา

โทร. 349111 ต่อ 1321

ที่ ทม 1212.03/074

ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี 94000

20 มกราคม 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย นายณรงค์ ทองใบ นักศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูล" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค้วน ชาวหนู และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ด้วย ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)

รองหัวหน้าภาควิชาการศึกษาฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

ภาควิชาการศึกษา

โทร. 349111 ต่อ 1321

ที่ ทม 1212.03/101

ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปัตตานี 94000

14 มีนาคม 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

เรียน

ด้วย นายณรงค์ ทองใบ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ในจังหวัดสตูล" ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลครั้งนี้อยู่ในเขตความรับผิดชอบของท่าน จึงใคร่ขอความร่วมมือมายังท่าน โปรดอ่านรายละเอียดในการเก็บข้อมูลของนักศึกษา เพราะการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในจังหวัดสตูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์)
รองหัวหน้าภาควิชาการศึกษาฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

ภาควิชาการศึกษา

โทร. 349111 ต่อ 1321

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายณรงค์ ทองใบ

วัน เดือน ปีเกิด 15 สิงหาคม 2494

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
การศึกษานับถิต (วิชาเอกภูมิศาสตร์)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม	2524
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (วิชาเอกการศึกษานอกระบบ)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	2535

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2518-2521	ครูตรีโรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี
พ.ศ. 2521-2526	อาจารย์ 1 โรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
พ.ศ. 2526-ปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสตูล